

Kolchida - krajina na východnom pobreží Čierneho mora (v dnešnom Gruzínsku), mýtické kráľovstvo Aiétovo, kam uprchol Frixos na baranovi so zlatým rúnom; pozri Hellé, Helespont, Iáson, Argonauti, Médea; grécka antická kultúra

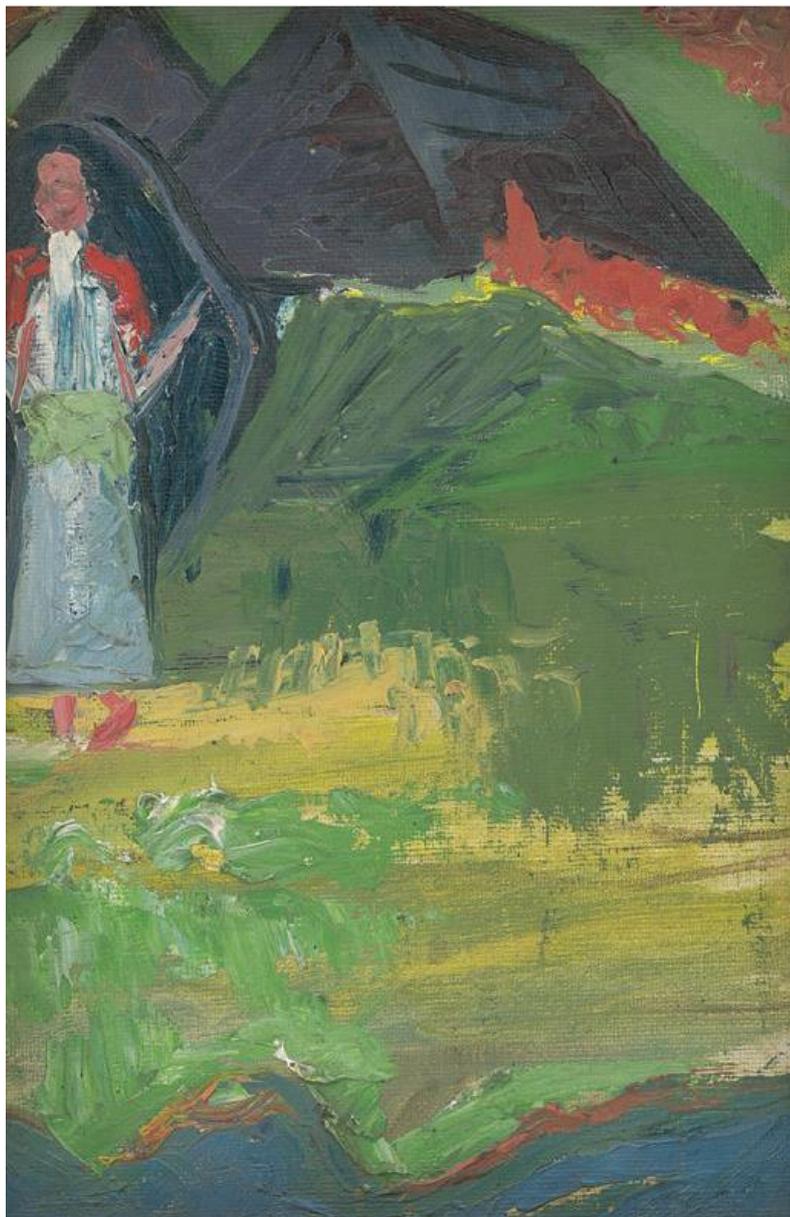
<http://it.wikipedia.org/wiki/Colchide>

koliba - v ľudovej architektúre jednoduchá drevená stavba v prírode, v ktorej prechodne bývajú pastieri, bačovia a pod.; pozri drevenica

- stavba súvisiaca s „karpatským salašníctvom“; v Beskydách sa stavba nachádzajúca vo vnútri salaša, nazýva *kurlok*; slúži ako sezónne obydlie pastierov a ako priestor, v ktorom sú nimi spracovávané mliečne produkty a uchovávané predmety dennej potreby; ide o dom bez komína, s otvoreným ohniskom, z ktorého dym vychádza priamo medzerami medzi trámami zrubu a škárami v streche; na území niekdajšieho Československa boli koliby rozšírené v karpatskej časti (Beskydy, Javorníky, Vsetínskej vrchy, Hostýnské vrchy, Vizovické vrchy, Biele Karpaty); koliby v najpôvodnejšej podobe sa na našom území nezachovali, dnes sú nesprávne týmto menom nazývajú štýlové reštaurácie

-koliby známe v najrôznejších formách, od ľahkých jednospádových prístreškov až po ťažké zruby so vstavanou priečkou, ktorá oddeľovala hlavnú miestnosť s ohniskom na zemi, kde spávali muži a varili žinčic, od akejsi chladnej komory, v ktorej boli uložené mliečne výrobky a riad; na Těšínsku sa dochoval typ sochovej koliby (český výraz), ktorej steny sú pletené a oba spády striech (pozri *strecha stanová*) sú opreté o slemenové drevo (voľne na výšku poskladané drevené dosky vytvárajúce predel) uložené vo vidlicových sochách (drevené stĺpiky); dole sú spády uložené do korýtok odvádzajúcich vodu zo strechy; takúto kolibu mohli pastieri (Valasi) rýchlo rozobrať a preniesť na iné miesto; ťažké zrubové koliby sa stavali na rozsiahlych pastvinách a sťahovali sa (s volským záprahom) iba zriedkavo

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Koliba>

A. P. Weisz-Kubínčan: Dievča pred kolibou (1935)

Koliba (skupina) - obec umeleckej tvorby na Morave, založená po vzniku Československej republiky, pestujúca *slovanský* mýtus

kolibrík - [www: bádatelia](http://www.bádatelia) tvrdia, že sú najmenšie vtáčiky a najrýchlejšie zvieratá na našej planéte; tvrdia, že ak by sa vzal pomer veľkosti a rýchlosti kolibríka *Calypte anna* a raketoplánu vstupujúceho do atmosféry Zeme, tak kolibríky sú rýchlejšie; za sekundu dokáže preletieť až 27m a mávnuť krídlami 60 krát; keď chce samček imponovať samičke, dokáže vyvinúť rýchlosť 80km/h; jeho krídla pri lete vydávajú zvuk podobný hmyzu; dokáže letieť všetkými smermi, aj dozadu, a dokáže sa udržať v lete na jednom mieste; sú to vtáky so vznášaným letom, koncom krídiel opisujú ležatú osmičku (pozri *lemniskáta*); tento pohyb ľudské oko nevie zachytiť a vníma ho iba ako hmlu; jeho perie sa nikdy nezapráša prachom zeme, lebo sa za celý život nespustí na zem; poznáme 320 druhov, najpočetnejšie sú v tropických oblastiach *Strednej* a *Južnej Ameriky*, *Mexika*; niektoré druhy sú rozšírené od *Aljašky* až po *Ohňovú zem*, od nížinných dažďových pralesov po náhorné planiny *Ánd*; symbolika neznáma; pozri *atribúty*, *symboly*, *alegórie* a *prírovnania*; vták; *Huitzilopochtli*

kolíčková mozaika - *mozaika kolíčková*

kolier/golié - *náhrdelník*; pozri *šperk*

tzv. **kolieska Taranisove** - tzv. *Taranisove kolieska*

kolík - v *heraldike* pás užší ako 1/7 šírky heraldického štítu pri zvislom členení; pozri *kôl*, *prút*, *heraldské figúry*

kolika - pozri *Erazmus/Elmo/Telmo*; atribúty, symboly, alegórie a prirovnania; choroba; kresťanskí svätci

Kolín n. Rýnom - pozri *Klaňanie troch kráľov* (Krämer-Trenkler); *Quirinus/Kvirín* (Oxfordský slovník svätcov); *Voršila*; *Nemecko*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Kol%C3%ADn_nad_R%C3%BDnom

H. Schedel: Kolín (Norimberská kronika, 1493)

V. Carpaccio: Príchod sv. Uršuly do Kolína n. Rýnom (výrez, 1490)

Johann Koelhoff ml.: Kolín nad Rýnom (drevoryt z Chronica van der Hilligen stat van Collen, 1499)

A. von Worms Woensam: Veľký pohľad na Kolín r. 1531 (výrez, drevoryt, 1531)

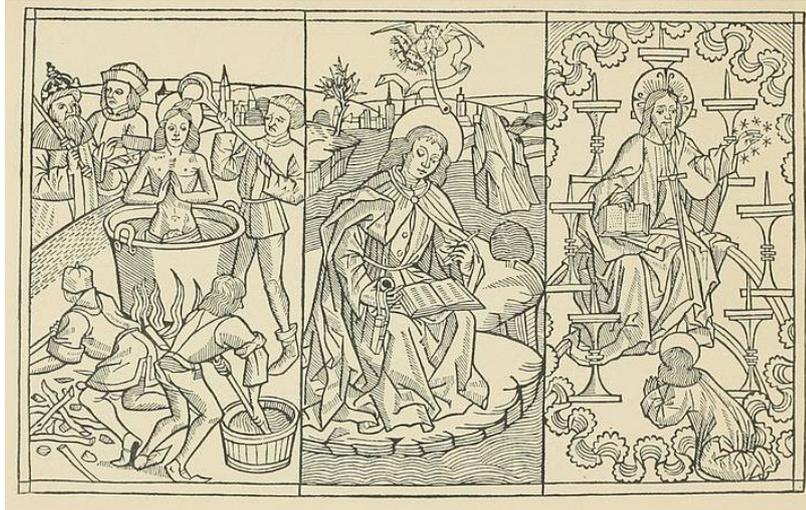
Podľa A. von Worms Woensam: Pohľad na mesto Kolín nad Rýnom v roku 1531 (panoráma, drevoryt, 1531)

Kolínska biblia - pozri *dielo literárne; biblia*

http://www.gallerywalk.org/PM_Cologne.html

<http://www.fowlerbiblecollection.com/low-german-cologne-bible.html>

https://www.google.sk/search?q=cologne+bible+illustrations&espv=210&es_sm=93&tbm=isch&imgil=7jMb5eflErgBiM%253A%253Bhttps%253A%252F%252Fencrypted-tbn3.gstatic.com%252Fimages%253Fq%253D%253AAND9GcT_S6VBKrFnrCPUYYYNWY0LILJxHFQOj2yWPI8XYP-eYQAXp_1FIQ%253B367%253B232%253B0e6Quf97U8fs6M%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.gutenberg.org%25252Ffiles%25252F40638%25252F40638-h%25252F40638-h.htm&source=iu&usq=_208SWXstkezkws_T79pJyIb540E%3D&sa=X&ei=drD7UpyFNMqrhQf0yIGQCw&ved=0CFYQ9QEwAg&biw=1858&bih=958#facrc=_&imgrc=7jMb5eflErgBiM%253A%3B0e6Quf97U8fs6M%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gutenberg.org%252Ffiles%252F40638%252F40638-h%252Ffillpg051_sml.png%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.gutenberg.org%252Ffiles%252F40638%252F40638-h%252F40638-h.htm%3B367%3B232

Martýrium sv. Jána, sv. Ján na ostrove Patmos, Vídenie Syna človeka (Kolínska biblia, 1479)

Štyria apokalyptickí jazdci (Kolínska biblia, 1479)

kolínska hned' - **hned' kolínska**

kolínska žlt' - **žlt' kolínska**

kolíska - 1. lôžko pre novorodenca; pozri *jasle*

2. vo výtvarnom umení tiež *skoblina*; v *grafike* jemne ozubený oceľový nôž s polkruhovou čepeľou; jeden zo zadržovacích grafických nástrojov na opracovanie plochy *matrice* pri technike *leptu* (pozri *mezzotinta*); možnosť jemnejšej gradácie zadrženia ako v prípade *rulety*; pozri *rytecké nástroje*; pozri *L. von Siegen*

-v *grafickej technike tlače z hĺbkky (bodkovacia technika)* nástroj v tvare kolísky na zadržovanie *matrice* ako príprava na *lept*; iný variant *rulety*

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8458883126/in/photostream/>

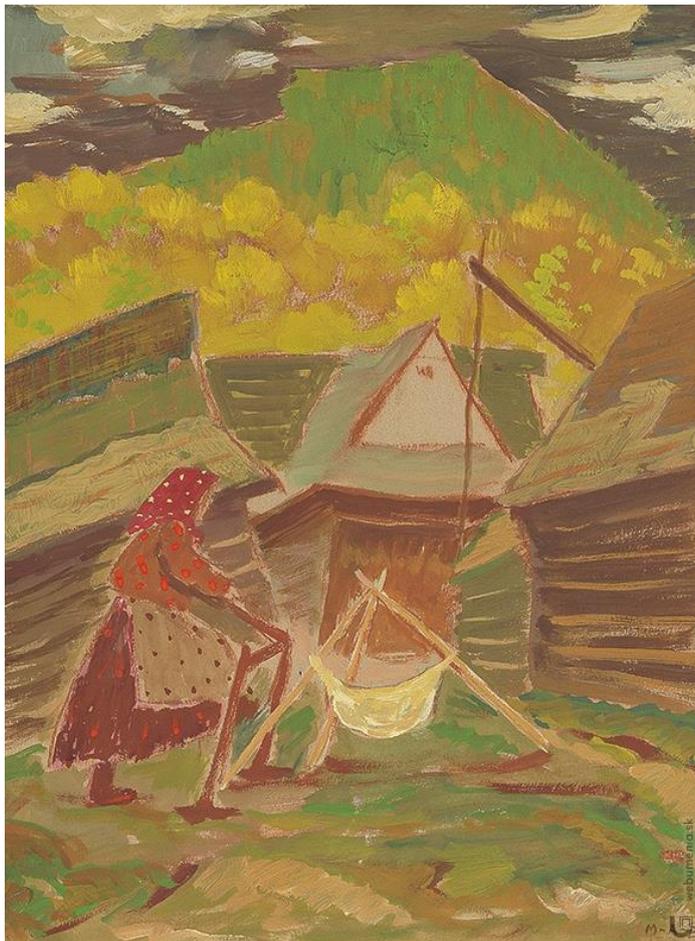
A. I. Korzuchin: Návrat z mesta (1870)

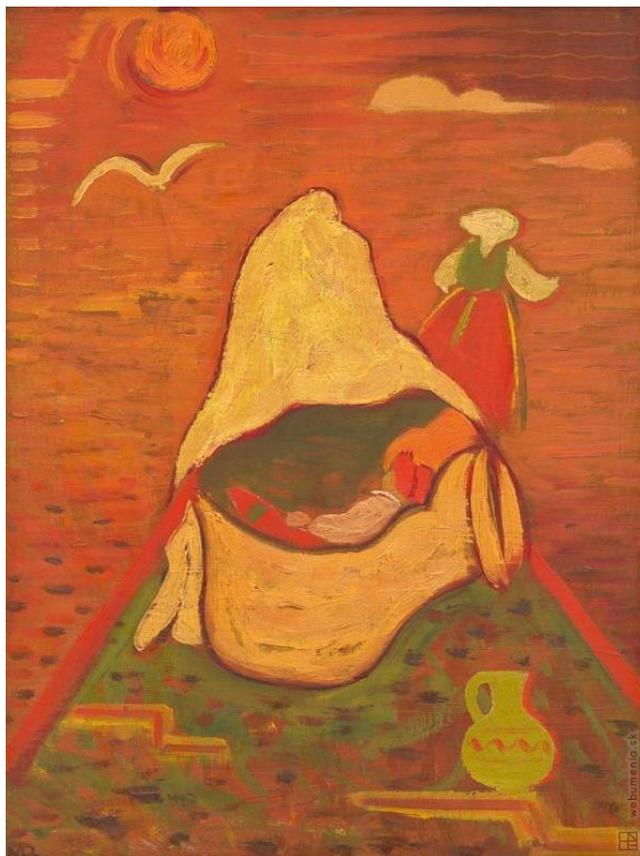
J. Augusta: Pri kolíske (1903)

F. Kudláč: Chudobná kolíska (1940-1950)

M. A. Bazovský: Kolíska (1940)

M. A. Bazovský: Zlatý deň (1939)

M. Bazovský: Vianoce (1936)

kolísková tlač - tlač kolísková

kolište - tiež *glacis*

kolková keramika - *antická keramika s dekórom vytváraným razidlom - kolkom* (pozri *kolkovaná výzdoba*);
pozri *terra sigillata*; *keramika rímska*

kolkotar - *caput mortuum/mortello*

www: historický termín pre *červeň železitú*

kolkovaná výzdoba - technika zdobenia nádob razidlami z kosti, *parohov* alebo dreva; užívaná od *neolitu* po *stredovek*; pozri *kolková keramika*

kolky - pozri *hra*

A. Teniers: Dedinská scéna s hráčmi kolkov (17.st.)

J. Miel: Hráč (bamboccianti, 1. pol. 17. st.)

G. Dou: Hra kolkov v krajine (1652)

Kollár Jozef - (†1982); slovenský maliar, ktorý patrí k zakladateľskej generácii moderného slovenského umenia; jeho dielo je obsahovo bohaté a obsahuje banskoštiavnické *veduty* a krajinomalbu; jeho tvorbu ovplyvnilo poznanie francúzskych impresionistov, najmä diela *C. Moneta*, *A. Renoira* a *V. van Gogha*; po štúdiách sa usadil v *B. Štiavnic*, kde žil a horúčkovo tvoril až do smrti; v jeho široko koncipovanej tvorbe sú viaceré obdobia: v r.1931 benátske, 1935-7 piešťanské, kedy spoluzakladá známu *maliarsku kolóniu*, potom obdobie *trhov* a *jarmokov*, popritom systematicky maľuje ako typický *plenérový* maliar v prírode; v Kollárovom diele dominuje krajinomalba, popri portréte a kvetinovom zátiší; Kollár bol neobyčajne plodným maliarom, namaľoval do 3000 olejov a 2000 kresieb a štúdií; pozri *slovenskí maliari 20.st.*

https://www.google.sk/search?q=Jozef+Koll%C3%A1r+maliar&espv=2&biw=1857&bih=995&tbm=isch&imgil=8r-jTdayeSv_aM%253A%253BdaPcQ9Gi_ViEGM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fwww.stredoslovaci.sk%25252Fspravy-zaujímavosti-121026_maliar_jozef_kollar&source=iu&pf=m&fir=8r-jTdayeSv_aM%253A%252CdaPcQ9Gi_ViEGM%252C_&usg=__dx1frnXwB2b2WiTs2KCZI3BvS7k%3D&ved=0CDEQyjc&ei=3kHoVJzADcmGywOyv4C4Aw#imgdii=&imgrc=8r-jTdayeSv_aM%253A%3BdaPcQ9Gi_ViEGM%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.stredoslovaci.sk%252Ffoto_velke%252F121026_kniha_1.jpg%3Bhttp%253A%252F%252Fwww.stredoslovaci.sk%252Fspravy-zaujímavosti-121026_maliar_jozef_kollar%3B545%3B700

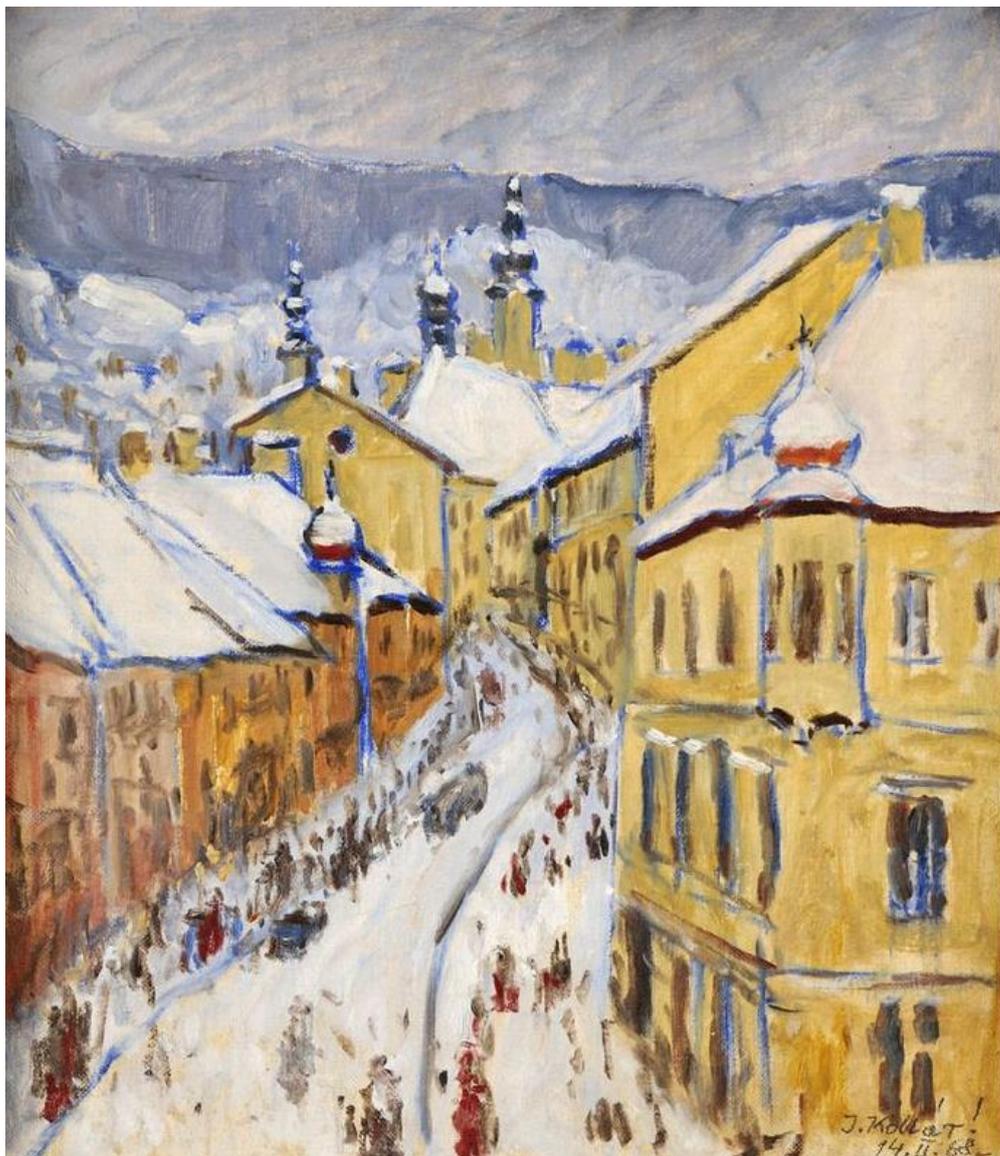
<http://www.soga.sk/aukcie-obrazy-diela-umenie-starozitnosti/aukcie/99-jesenna-aukcia-vytvarnych-diel?page=3> (prehľad diela)

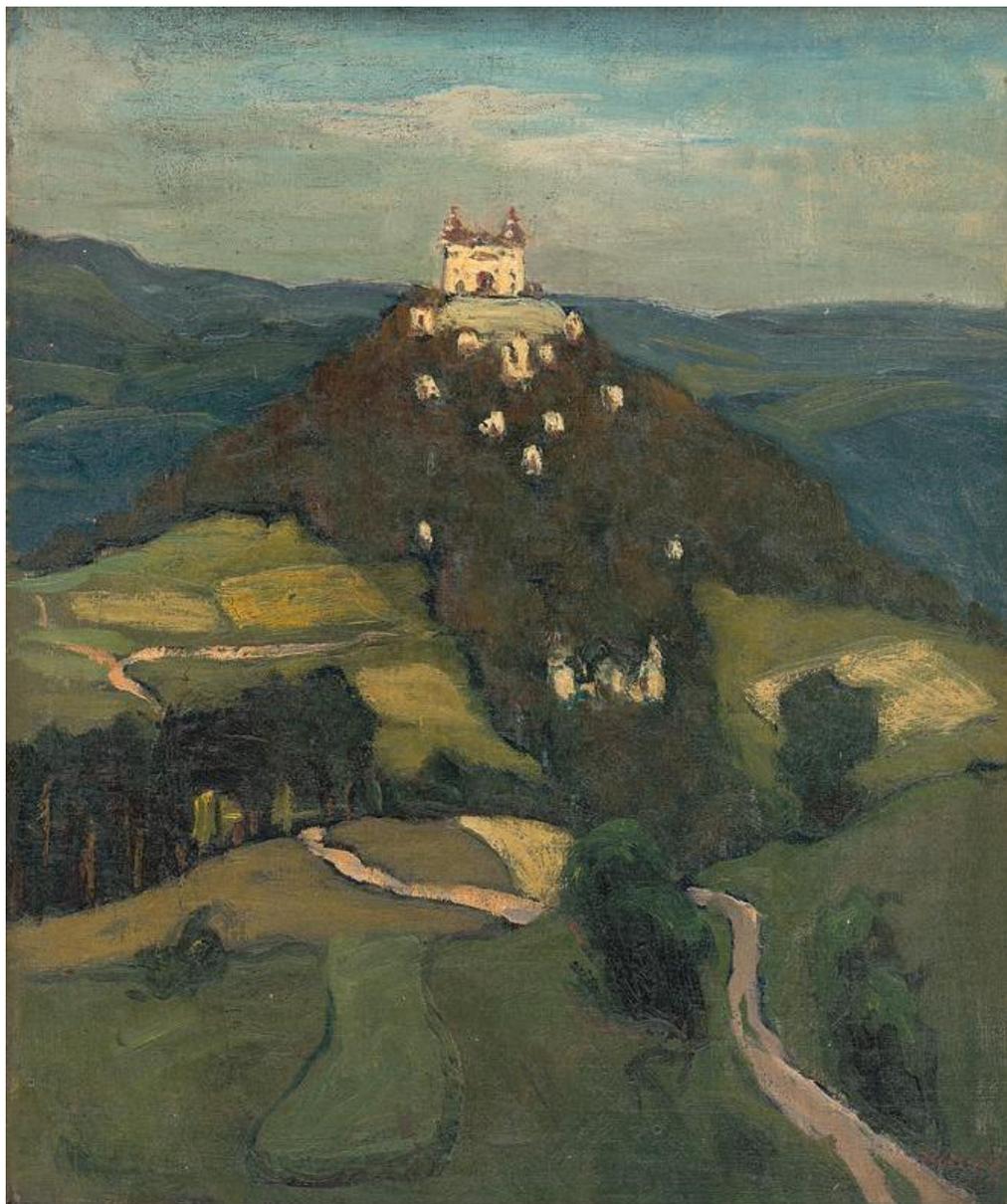
J. Kollár: Trh v Banskej Štiavnici

J. Kollár: Na banskoštiavnickom trhu (1960)

J. Kollár: Banská Štiavnica (1968)

J. Kollár: Štiavnická kalvária (1936-1938)

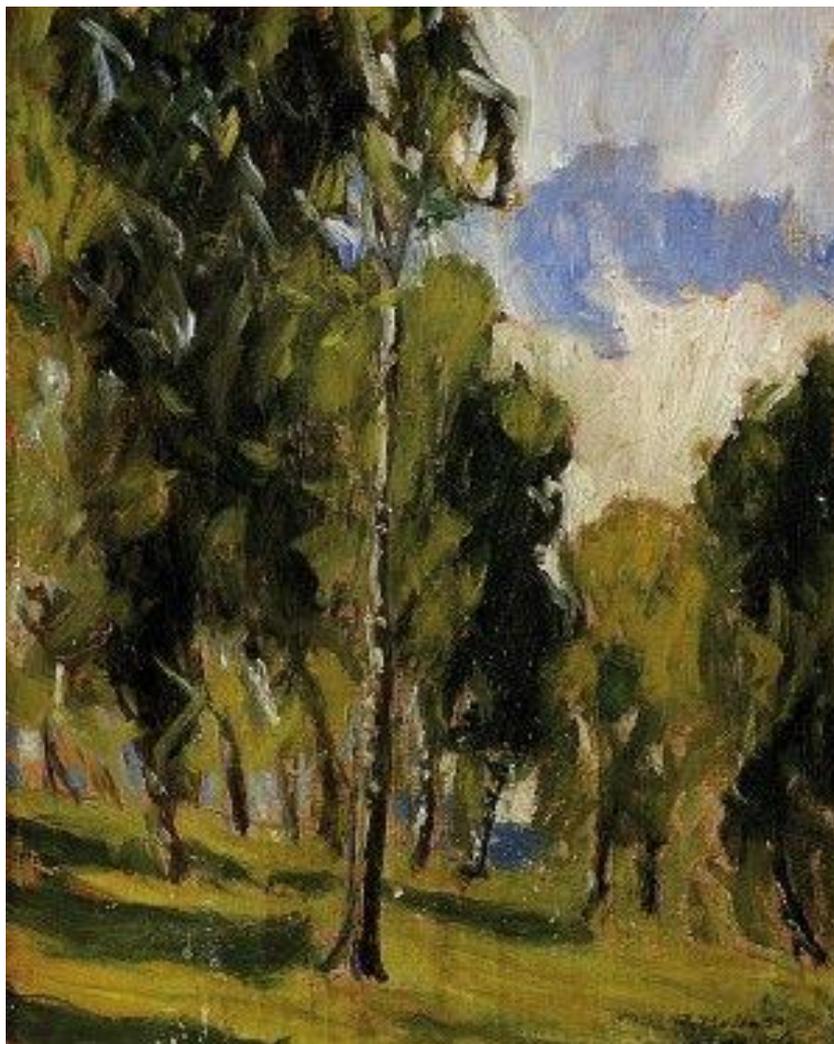
J. Kollár: Moravany pri Piešťanoch (1936)

J. Kollár: - (1935)

J. Kollár: Topole. Piešťanský kraj (1935 – 1936)

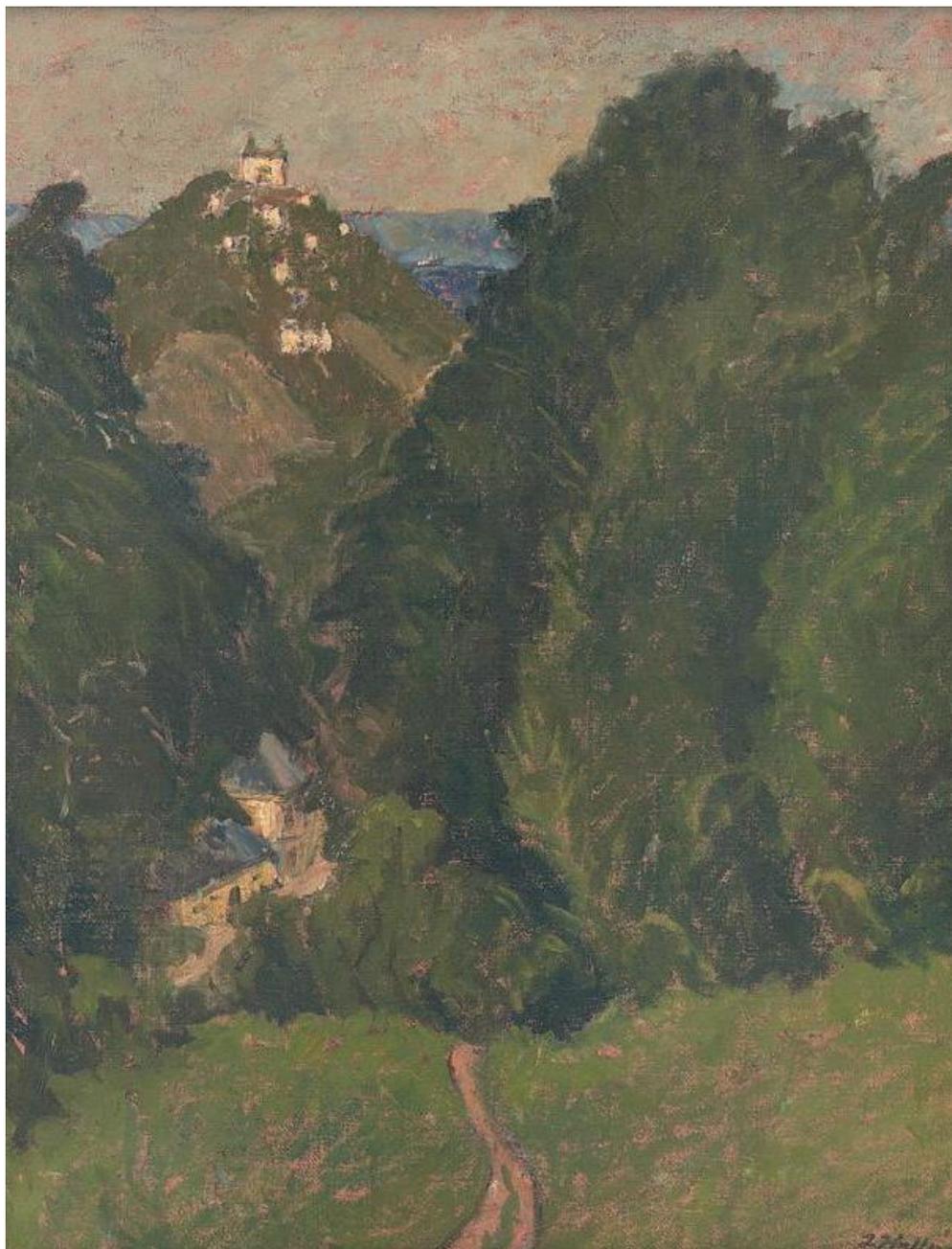
J. Kollár: Brezy (1954)

J. Kollár:

J. Kollár: Búrka

J. Kollár: Búrka

J. Kollár: Štiavnický hrad (1930-1935)

J. Kollár: Trh v Banskej Štiavnici (1933)

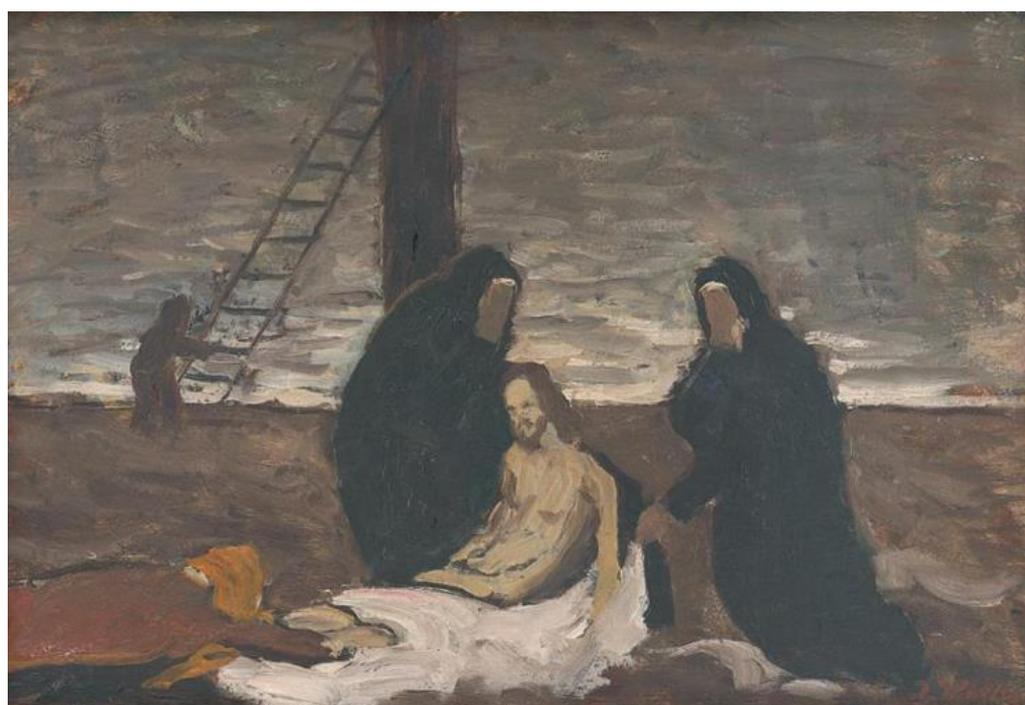
J. Kollár: Ploská (1937)

J. Kollár: Chalupa (1939-1940)

J. Kollár: Jazerá pri Banskej Štiavnici (1970)

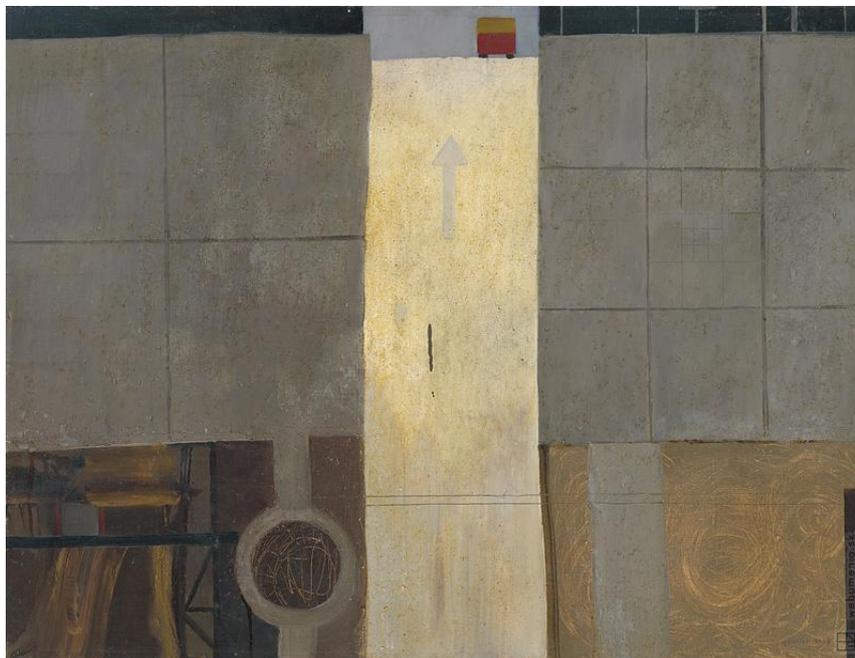

J. Kollár: Snímanie z kríža (okolo 1934)

Koller Július - (†2007); slovenský výtvarník, jeden z prvých predstaviteľov *konceptuálneho umenia* na Slovensku; študoval na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave (prof. Ján Želibský); založil

UFO galériu Ganku (1971) a spolu s Petrom Rónaiom a Milanom Adamčiakom združenie Nová vážnosť (1990); Koller bol príležitostne *landartistom* (keď pri náhodnom stretnutí v prírode organizuje skupinu detí do vlnovky otáznika a sám sa stáva jeho bodkou), postmoderným inštalatérom, keď s kolegom Petrom Rónaiom vymýšľajú spoločnú *inštaláciu*, fiktívnym čičmianskym *graffitistom* (keď nahrádza čičmiansky ornament univerzálnym kollerovským otáznikom); pozri *ready-made*

<http://www.webumenia.sk/web/guest/search/-/simpleSearch/query=au%3A%22J%C3%BAlius+Koller%22>

J. Koller: Nové sídlisko (1965)

J. Koller: Mestská krajina (1964)

J. Koller: Cesta (1964)

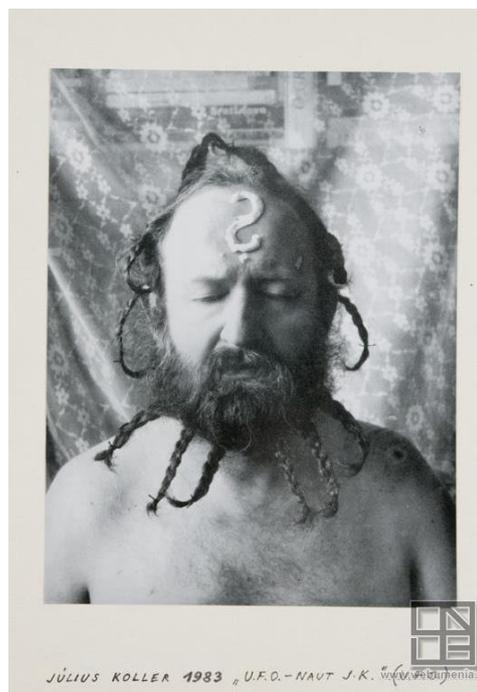
J. Koller: Okraj mesta (1965)

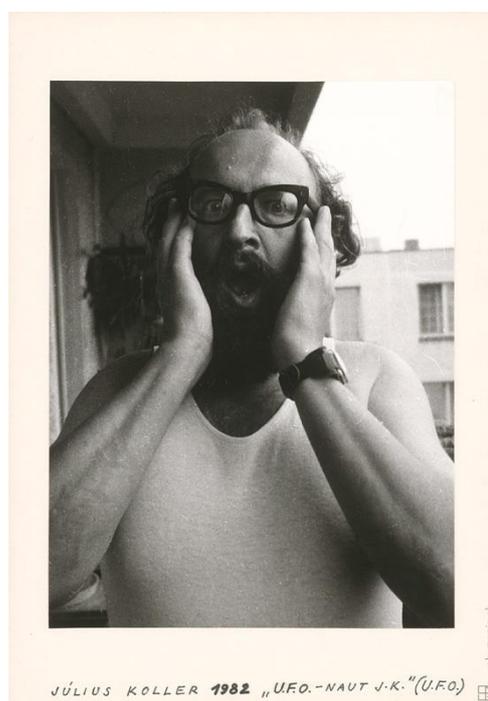
J. Koller: Stodola (1964)

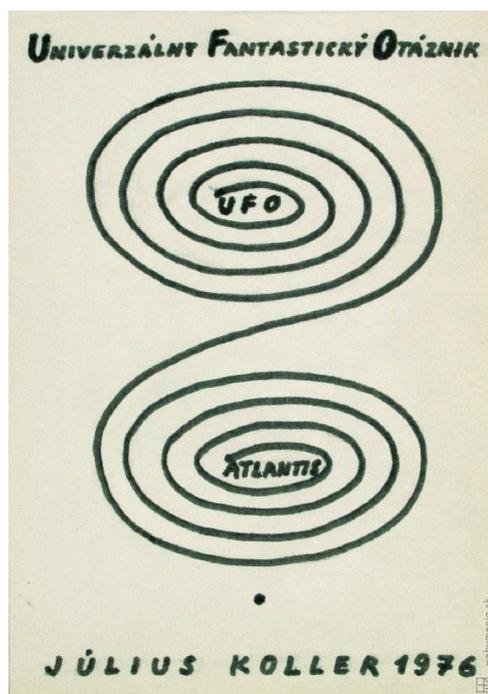
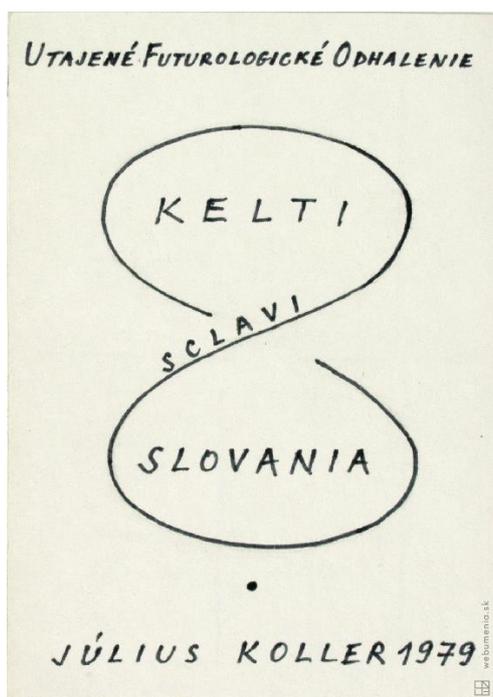
J. Koller: Pohár čistej vody (ready-made, 1964)

J. Koller, Igor Peter Meluzin: U.F.O.-naut J.K. (U.F.O) (1981)
J. Koller, K. Fullierová: U.F.O.-naut J.K. (U.F.O)

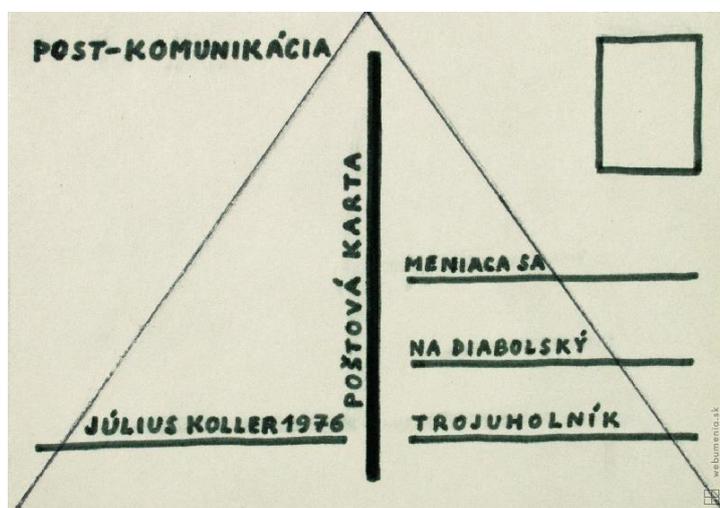

J. Koller, Anton Fiala: U.F.O.-naut J.K. (U.F.O) (1973)
J. Koller, K. Fullierová: U.F.O.-naut J.K. (U.F.O) (1982)

J. Koller: Utajené Futurologické Odhalenie [Kelti-Slovania] (koncept, 1979)

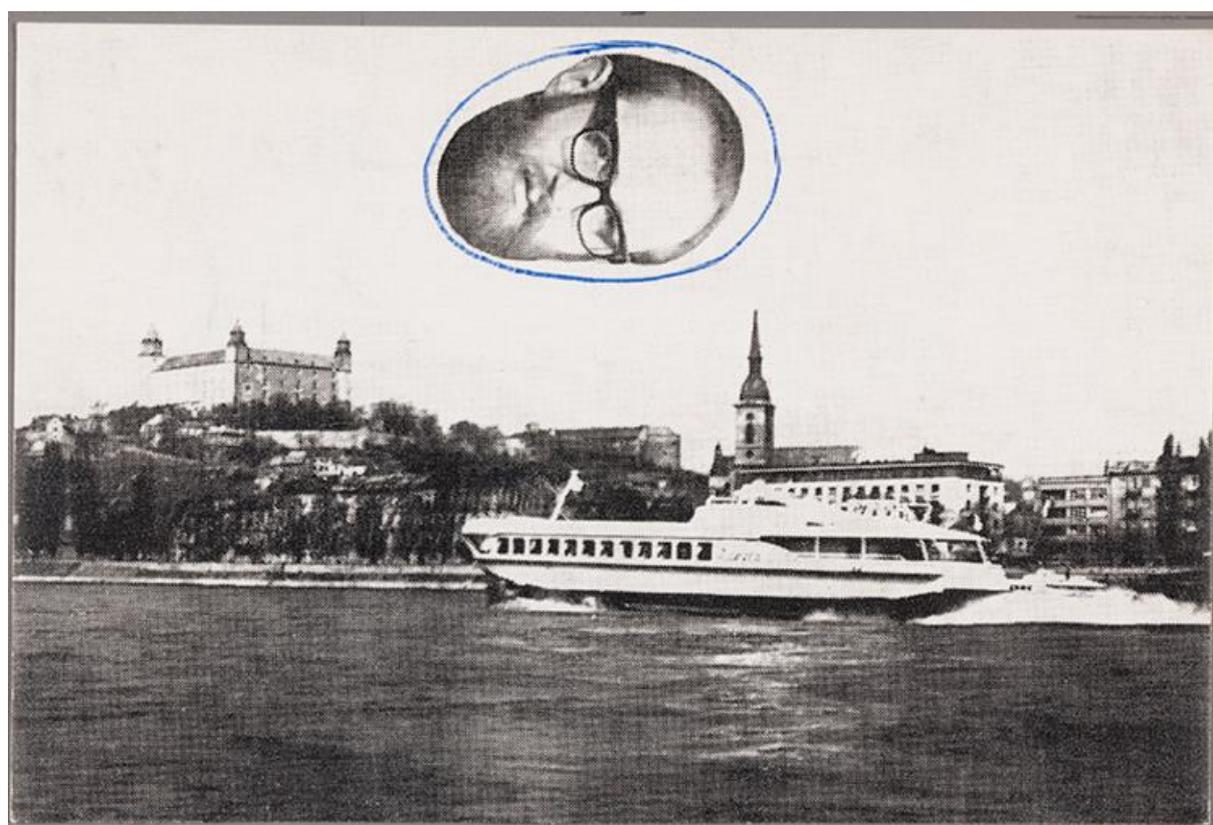
J. Koller: Univerzálny Fantastický Otáznik (koncept, 1976)

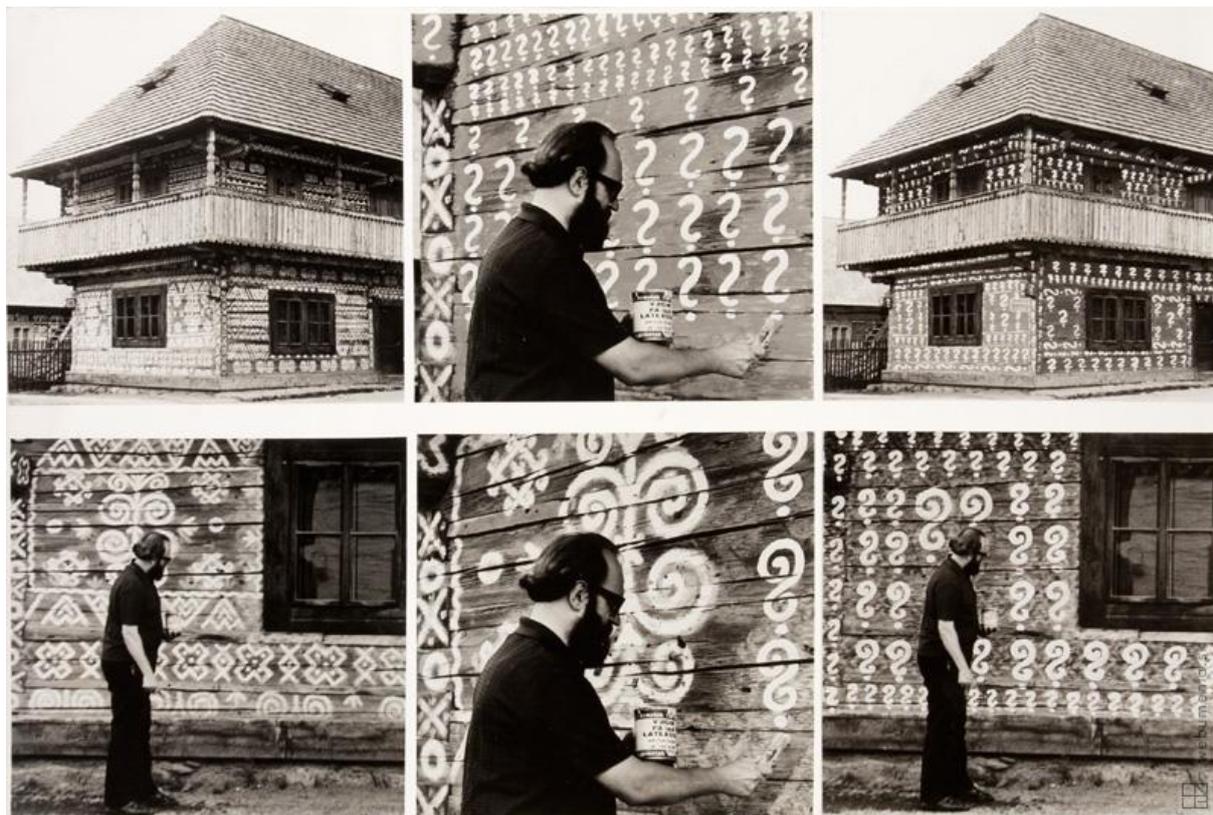
J. Koller: Post-Komunikácia (koncept, 1976)

J. Koller: U.F.O. Mini-koncepcie maxi-ideí (koncept, 1974)

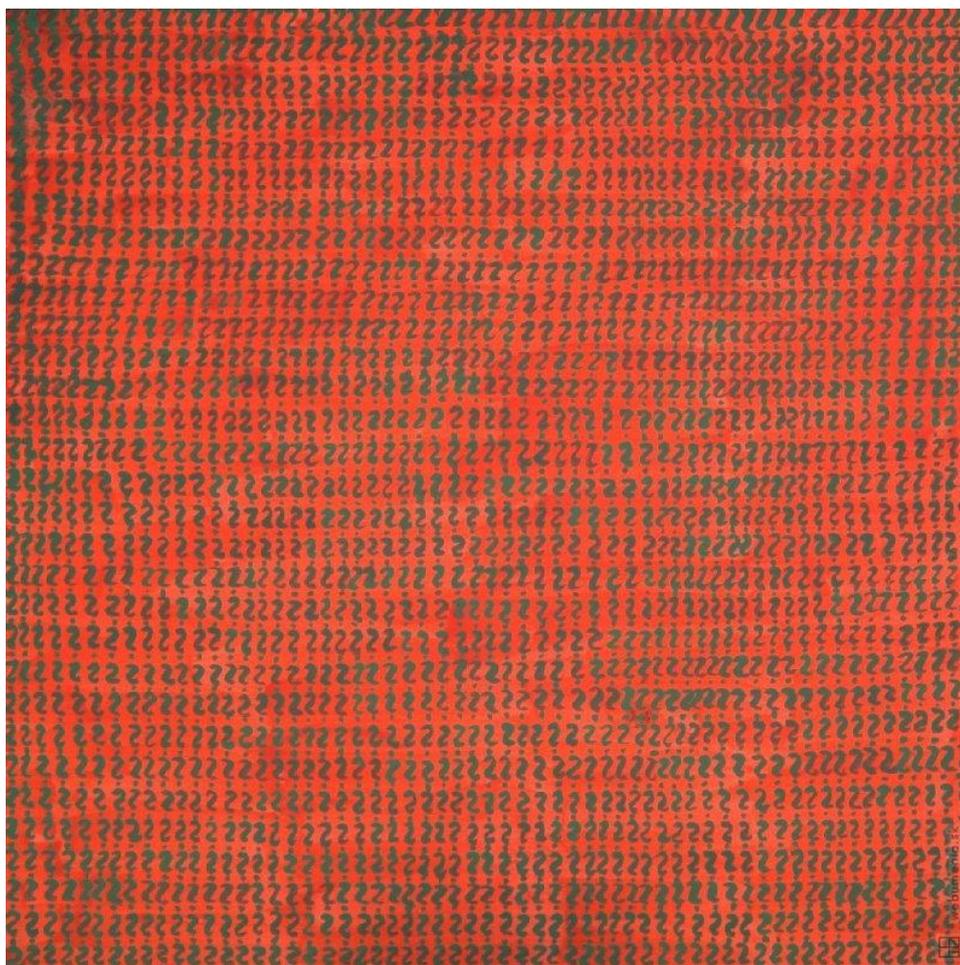
J. Koller: Univerzálna futurologická osobnosť (černo-biela tlač, čínske pero, 1971)

J. Koller: Univerzálny folkloristický obyčaj (U.F.O.) – Čičmany (graffiti, 1978)

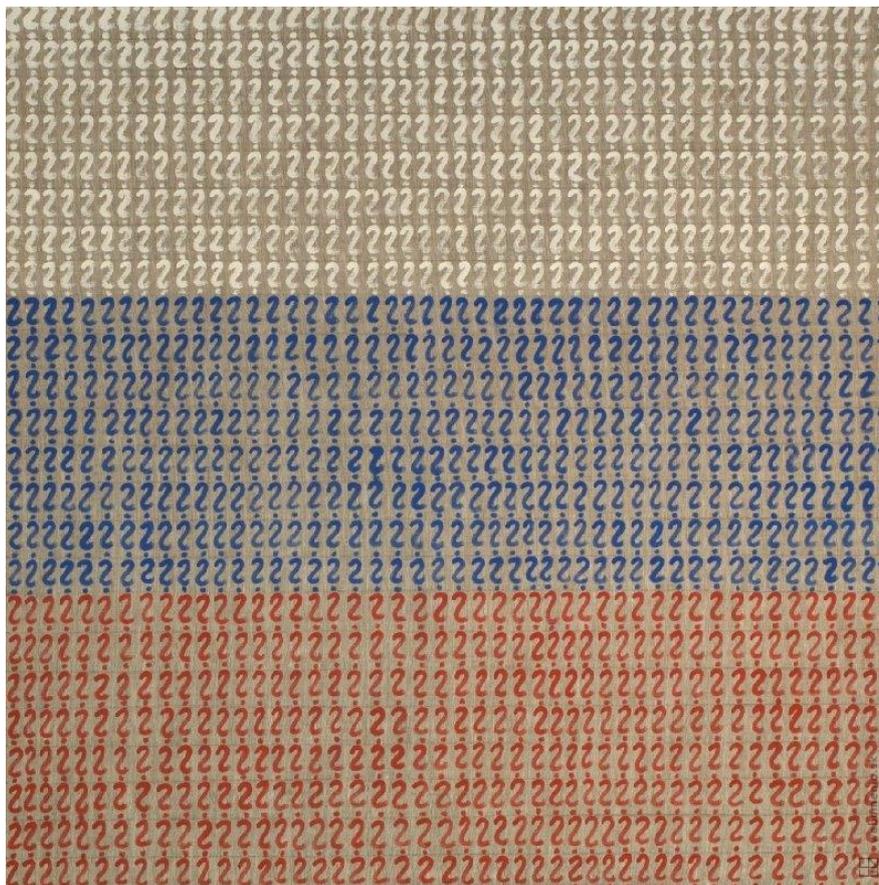
J. Koller: Anti - obraz - výkričníky (1969)

J. Koller: Aktuálna kultúrna situácia I. (1990)

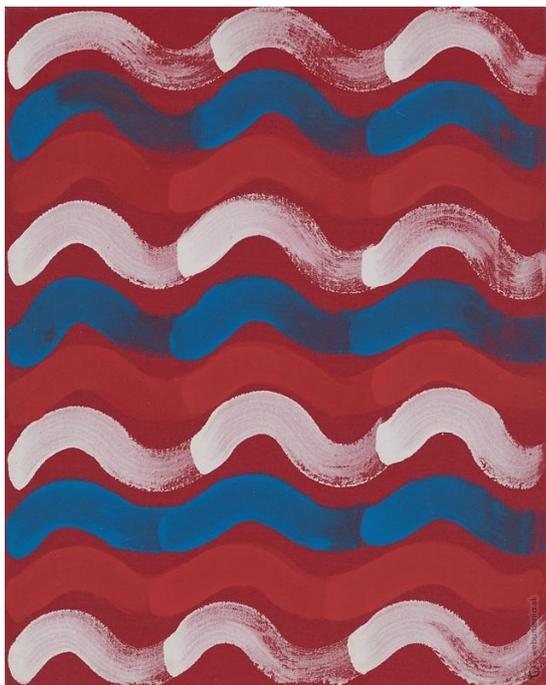
J. Koller: Slovenský obraz – ANTIÖBRAZ (1968)

J. Koller: Aktuálna kultúrna situácia II. (1990)

J. Koller: Prechodná kultúrna situácia (1989)

J. Koller: Súčasná Kultúrna Situácia (1993)

J. Koller: Kontakt II. – Antihappening (performance, 1969)

J. Koller: Lietacia kultúrna situácia (U.F.O.). Bratislava – Dúbravka (happening, 1983)

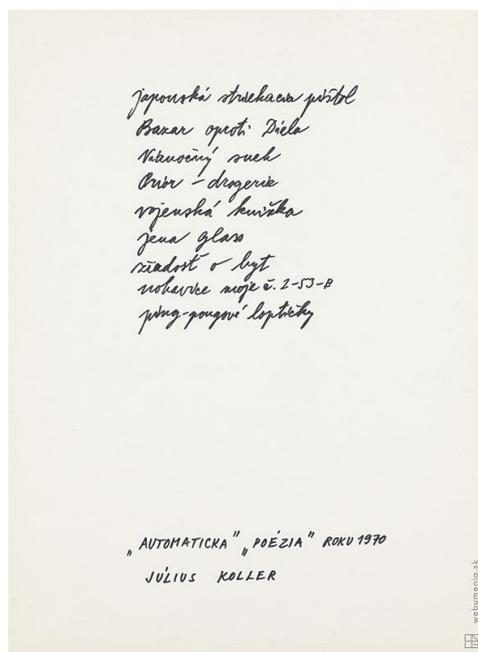
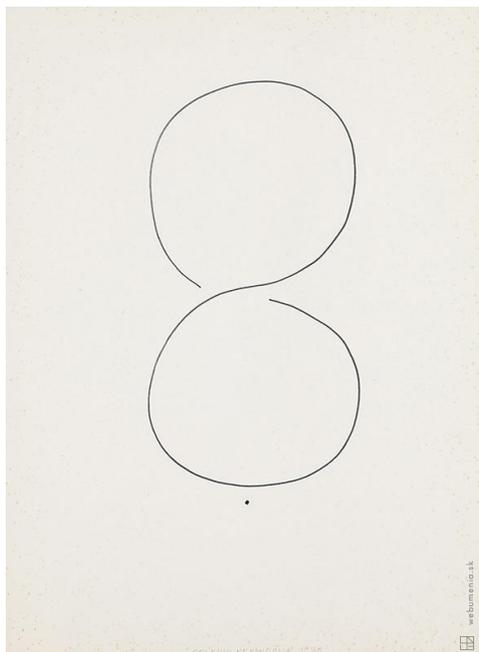
J. Koller, Ľubomír Ďurček: Stromová kultúrna situácia (U.F.O.) - Počúvadlo pri Banskej Štiavnici (performance, 1984)

J. Koller: 30. rokov socialistického mäsa (Život č. 19. 3. V. 1979) (persifláž, 1979)

J. Koller: Tatry (persifláž, 1978)

J. Koller: Otáznik nekonečna (koncept, lemniskáta, 1970)

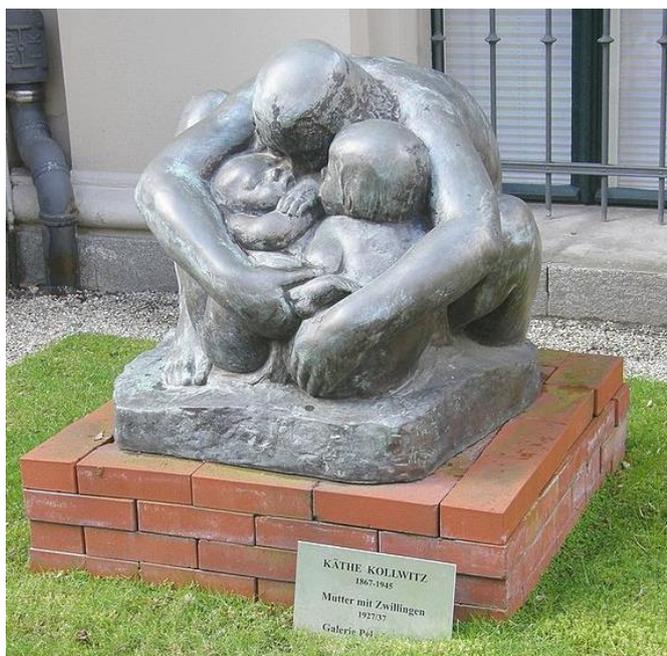
J. Koller: „Automatická“ „poézia“ roku 1970 (1970)

J. Koller: Znameniám (2000)

Kollwitz Käthe -

http://it.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4the_Kollwitz
http://en.wikipedia.org/wiki/K%C3%A4the_Kollwitz

K. Kollwitz: Matka s dvojčkami (1927)

K. Kollwitz: Matka s mŕtvym dieťaťom (1903)

K. Kollwitz: Matka a syn (1896)

K. Kollwitz: Autoportrét (1924)

K. Kollwitz:

kolmý, kolmo, kolmica - kolmica je *priamka* zvierajúca k priamke alebo *rovine* pravý uhol; pozri *klenba* *krížová*, *matematika*, *geometria*; *uhol pravý*

kolobeh času, kolobeh života - *večný časový kolobeh*

kolobion - *colobium*

kolofónia - čes. výraz *kalafuna*; najdôležitejšia prírodná *živica*, získaná oddestilovaním terpentínovej *silice* z *balzamu ihličnanov*; rozpustná v organických rozpúšťadlách, nerozpustná vo vode; okrem iného používaná pri výrobe menej kvalitných *lakov*; v *grafike* používaná pri *akvatinte*; v *šperkárstve* ako náhrada *jantáru*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Colofonia>

kolok pečatný - *pečatný kolok*

Kolombína/Colombina - Encyclopaedia Beliana: typ postavy z talianskej renesančnej *commedia dell'arte*; prefikaná slúžka, koketná komorná, dcéra *Pantalóna* a partnerka *Arlecchína* – *harlekýna*; svojím kostýmom tvorila náprotivok harlekýna; pozri *divadlo*

P. Picasso: Pierrot a Colombina (1900)

kolonáda - z franc. colonne – „stĺp“; *stĺporadie*, stĺpová *chodba* s vodorovným *architrávom*, t.j. bez oblúkov na rozdiel od *arkády*; v egyptskej architektúre chrámová *ochodza*, v antike *stoa*, *agora*, *fórum*, *porticus*; v stredovekej architektúre *ambit*, *chórová ochodza*; pozri *exedra*

-pod heslom *stĺporadie*: rad stĺpov ako architektonický prvok s konštrukčnými aj estetickými funkciami; dôležitá súčasť architektúry od *antiky*; pozri *columna/stĺp*, *interkolumnium*; *ambit*, *kolonáda*, *ochodza*: *deambulatorium*, *stoa*, *porticus*, *kryptoporticus*, *dipteros*

H. Vredeman de Vries: Capriccio s galériou a dvojicou milencov (architektonická maľba, 1568)

kolónia - 1.osada založená na území dosiaľ neobývanom alebo *osídlenie* obývaného územia prisťahovalcami z inej oblasti; v stredoveku z dôvodov obchodných (nemecké kolónie z 13.-15.st.); pozri *urbanizmus*
2.kolónia umelecká, maliarska

kolónia abramtsevská - *abramtsevská kolónia*

kolónia darmstadská - *darmstadská umelecká kolónia*; pozri *umenie nemecké*

kolónia maliarska - združenie výtvarníkov spojených zvyčajne určitým programom, s vlastným spoločným bývaním na vidieku, s možnosťou maľby v prírode (pozri *plenerizmus*); maliarske kolónie zakladané v 19.st.; pozri *barbizonská škola*, *pont-avenská škola*, *Nagybánska slobodná škola*, *Laethem-Saint-Marie*, *worpedská kolónia*; *darmstadská umelecká kolónia*, *bergenská škola*; *bohéma*; J. Alexy

kolónia umelecká - pozri *Montmartre*, *kolónia maliarska*, *darmstadská umelecká kolónia*, *Brandywinská škola*

kolónia worpedská - *worpedská kolónia*

kololimetria - v *polygrafii* súbor metód na meranie a číselné vyjadrovanie tlačových farebných *tónov*, napr. pomocou *Ostwaldovho kruhu*, systému farebných valcov, systému farebných Hickertových tabuliek a ď.; najrozšírenejší je systém diagramu *chromatičnosti* CIE

koloristi škótski - *škótski koloristi*

kolorit - z lat. color – „farba“

1.*farebnosť*, ráz, charakter; v tejto súvislosti pozri *genius loci*

2.farebná skladba obrazu alebo sochy, zvyčajne charakteristická pre umelca, okruh, školu, slohové obdobie; na rozdiel od *polychrómie* vychádza z prirodzenej farebnosti predmetov a bežnej zrakovej skúsenosti, ktoré sú súčasne podriadené umeleckému zámeru

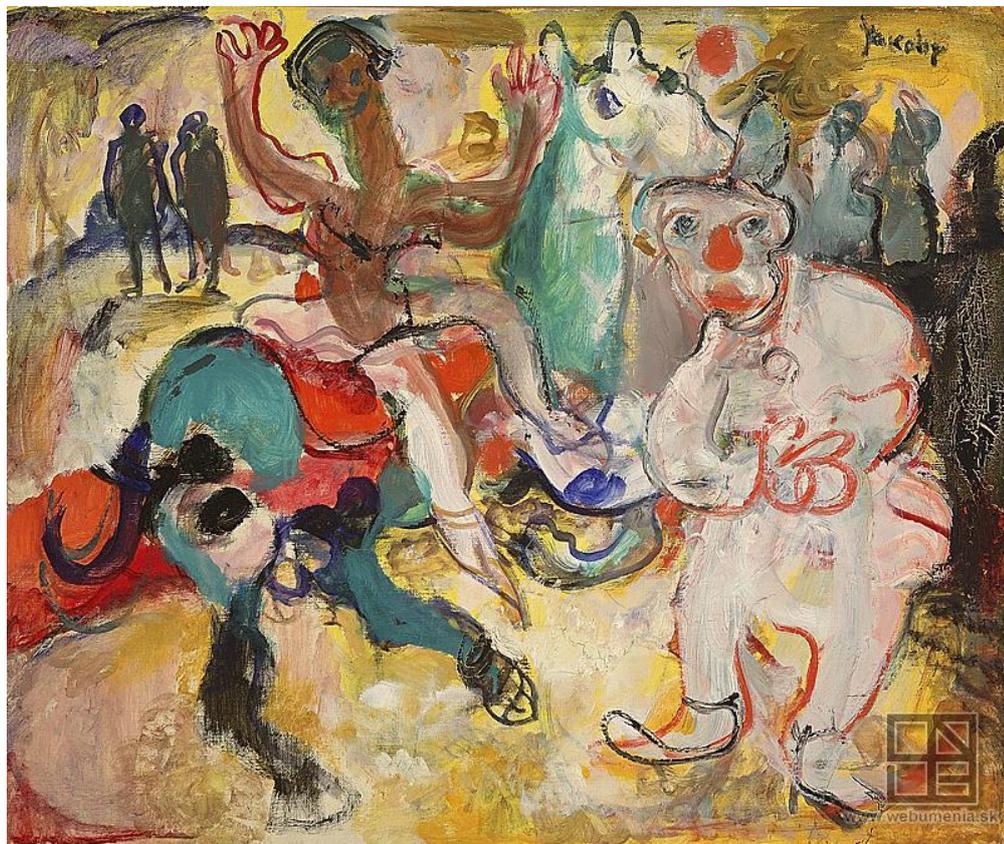
3.základné farebné ladenie jedného diela alebo vývojových úsekov, ktoré je výrazom dobového alebo umelcovho životného pocitu, predstáv a túžob; pozri *modré obdobie*, *ružové obdobie*

kolorita predmetu - *farebná vlastnosť* predmetu (*tón farby*), vyjadrená *chromatičnosťou* a relatívnou intenzitou *svetla* odrážaného povrchom predmetu alebo z predmetu vystupujúceho

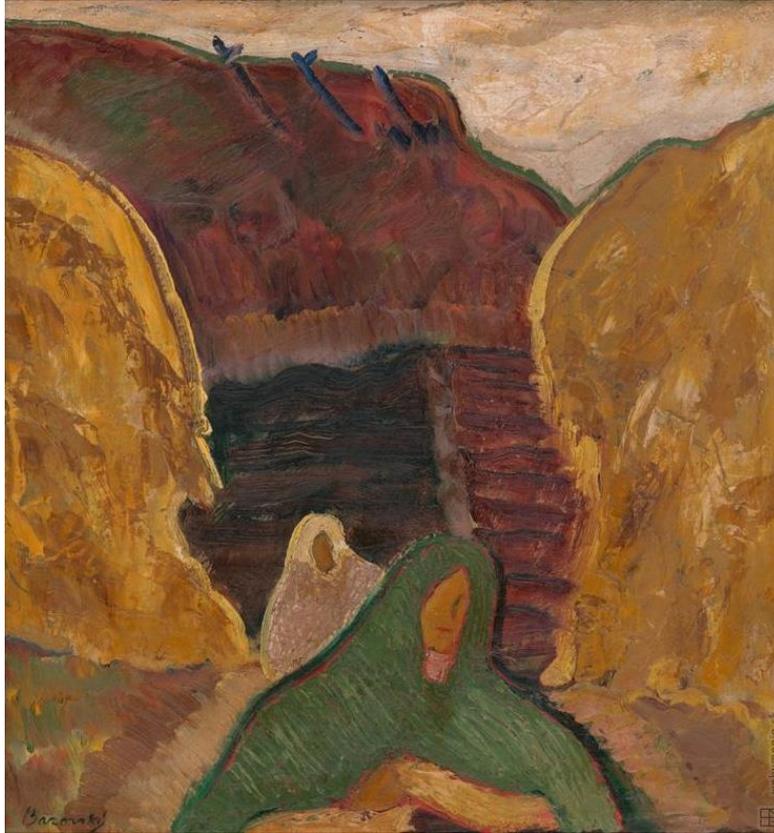
koloristická maľba - z lat. color – „farba“; vyznačuje použitím intenzívnych farieb, ktoré sa stávajú dominantou výsledného diela umelecké; farba je dôležitejšia ako jeho ostatné vlastnosti diela; táto tendencia v maliarstve bola predobrazom francúzskeho impresionizmu na konci 19.st. a prišla k vynikajúcim

výsledkom v práci *fauvistov* na začiatku 20.st.; od tej doby sa vynoril rôzny individuálny štýl v umeleckých hnutiach, tiež mimo Francúzska, najprominentnejším bol škótska koloristická maľba (pozri *škótski koloristi*), poľskí koloristi (aka *Kapists*) alebo americké abstraktné *Color Field painting*; okrem iných bol koloristickým maliarom aj *Pierre Bonnard*

http://en.wikipedia.org/wiki/Colourist_painting

J. Jakoby: Cirkus (1964)

M. A. Bazovský: Humno (1901-1950)

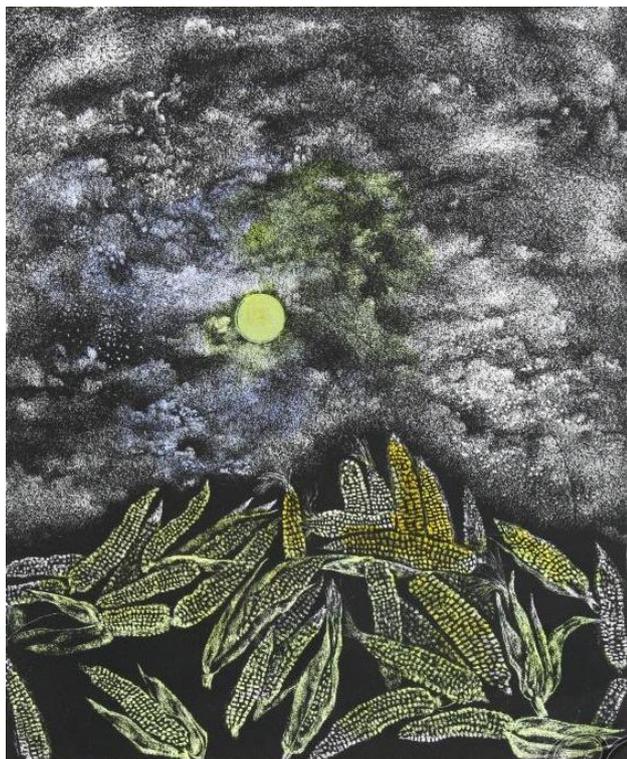
kolorizmus - z lat. color – „farba“; *maliarsky štýl* zdôrazňujúci farebnú zložku diela a potláčajúci zložku kresliarsku (pozri *lineárnosť*, *poussinisti*); *mal'ba*, v ktorej nad *kresbou* prevažuje zmyslová účinnosť farby, vyjadrujúcej významové, kompozičné, perspektívne a iné hodnoty; maliarsky prúd veľkej názorovej šírky (*Giotto*, *Leonardo da Vinci*, pozri *sfumato*; *Correggio*, *Tizian*, *benátska škola*, *rubenisti*, *impresionizmus* a ď. smery 20.st.); technická rozmanitosť (*lazúrna* a *pastózna mal'ba*; pozri *lazúra*, *impasto*); podstatný rys kolorizmu: tesné spojenie a často až splynutie *farby* s funkciou *svetla* (porovnaj *temnosvit/šerosvit/ chiaroscuro*; *tenebrizmus*); náprotivkom kolorizmu je smer založený na vyjadrení *tvaru*, *modelácie*, *konštrukcie* a *priestorovej kompozície linkou* (*klasicizmus*); porovnaj *luminizmus*

kolorovaná kresba - kresba kolorovaná

kolorovanie - z lat. color – „farba“; zjednodušene: vyfarbovanie kresby; vyplnenie kresby, *tlač* (*doskotlač*, *drevorez*, *drevoryt*, *rytina* a ď. *grafické techniky*); ďalej doplňovanie kresby *pastelovou mal'bou*; od 15.st.), *fotografie*, ľudové *mal'by na skle* farbou; tiež nanosenie farby na sochy, ktoré vychádza zvyčajne z prirodzenej farebnosti predlohy, ale neuzatvára sa ani výrazovým a významovým zámerom (porovnaj *polychrómia*); porovnaj *iluminácia*

-v súvislosti s heslom *knižná mal'ba*: termín *kolorovanie* sa čiastočne prekrýva s *ilumináciou*; *iluminácia* označuje *stredovekú* knižnú *mal'bu*, ktorá však bola vývojovo najdôležitejším obdobím knižnej *mal'by*; po rozšírení *knihtlače* stratila *iluminácia* v *Európe* 16.st. význam > nahradená *kolorovanými knižnými tlačenými ilustráciami* (pozri *drevorez*, *drevoryt*, *mediryt*), v 19.st. *litografiou farebnou* a v 20.st. *svetlotlačou*

kolorovanie grafických listov - postup pri ktorom každý *odtlačok* osobitne ručne vyfarbovaný, zvyčajne *vodovými farbami* a *štetcom*; farba mohla byť nanášaná aj *šablónami*; používaný už pri najstarších typoch *jednofarebných drevorezov* na docielenie *farebnosti*; pozri *grafický list*

V. Gergel'ová: Kukuričné pole (litografia, kolorovanie)

kolorovaný film - druh *filmu*, u ktorého jednotlivé filmové okienka každej kópie boli vyfarbované ručne, neskoršie podľa šablón; (G. Meliés, po 2.sv.vojne N. McLaren)

kolos - z gréc. kolossos – „obrovská socha“; socha alebo iný predmet veľkých rozmerov; obecné rozmerom veľké sochárske alebo architektonické dielo (pozri *dielo výtvarné*); v užšom zmysle v staroveku stojaca *socha voľná* v nadživotnej veľkosti nazývaná aj *stĺp* (ľudská alebo zvieracia figúra, príp. skupina, hlavy); nepresne termín kolos vzťahovaný aj na sediace figúry (najmä egyptské a budhistické sochárstvo); medzi najznámejšie patrí monolitická socha Ramesa II., dvojica sôch bohov *Amenréa* a *Hathory (Abú Simbel)*, *Veľká sfinga* v *Gíze* (najstaršia a najväčšia kolosálna socha na našej planéte), *Memnónove kolosy, kúrosovia* zo Sunionu (600 pr.Kr.), Feidiasova *Athéna Parthenos*, *Zeus* z *Olympie*, *kolos Rhódsky*, *Poseidón z Mélu*, ležiaci *Buddha* z 12.st. z Gal Vihary na *Cejlón*e, Michelangelov *Dávid*, *socha Slobody* v *USA*, súsošie Muchinovej Robotníka a kochozníčka (24m); *Prometheus prináša ľudstvu oheň* (Paul Manship); *Matka vlasť (Mamajova mohyla)*; pozri *Koloseum*; *Berša*; *vysoký poriadok*; *statuárne sochárstvo*, *monumentálne sochárstvo*, *monumentálne umenie*

K. Kállay: Módna fotografia III. Saison Aremshoop (1969)

kolos Memnónov - Memnónove kolosy/Memnónove stúpy

Kolos Rhodský/Kolos Solis - nedochovaná grécka medená socha *Hélie* (preto aj meno *Solis* – „slnko“), ktorá tvorila bránu do prístavu Mandráki na ostrova *Rhodos*; jeden zo *Siedmich divov sveta*; vytvorený Charetom z Lindu v 281 pr.Kr, po dvanásťročnej práci; na pamiatku márneho obliehania ostrova sýrskym kráľom Poliokretom v 305-304 pr.Kr.; kolos meral 30-35 m a bol zo *zliatiny* medi a železa; socha Hélie zobrazovaná rozkročená nad ústím prístavu alebo stojaca jednou nohou na pevnine a druhou v mori na znamenie vlády Grékov nad zemou aj morom; v ruke držala *pochodeň*, ktorá horela a mala funkciu *majáka*; Kolos Rhódsky 227 pr.Kr. padol za obeť *zemetraseniu*; pozri *Rhoda/Roda*

https://www.google.sk/search?q=rodosk%C3%BD+kolos&sa=X&espv=2&biw=1849&bih=995&stick=H4sIAAAAAAAAAAG0ovnz8BQMDAw8HsxKHf6-QUZBkqIN2O9_bAIh9VHCbIfL9wpJvRMBAAGXRpACkAAAA&tbm=isch&imgil=dnV0fgmiU0FZ6M%253A%253BVDSI2AYNZPuSGM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Freferaty.aktuality.sk%25252Frodosky-kolos%25252Freferat-29438&source=iu&pf=m&fir=dnV0fgmiU0FZ6M%253A%252CVDSI2AYNZPuSGM%252C_&usg=_hHQPbuWtK6_xM3VUVhTiBtcRboE%3D&ved=0CEIQyjc&ei=zjx-VKT-MIbzas6VgrAH#facrc=_&imgdii=_&imgrc=dnV0fgmiU0FZ6M%253A%253BVDSI2AYNZPuSGM%253Bhttp%25253A%25252F%25252Fm1.aimg.sk%25252Ftahaky%25252Fd_29438_9147.jpg%253Bhttp%25253A%25252F%25252Freferaty.aktuality.sk%25252Frodosky-kolos%25252Freferat-29438%253B640%253B464

M. van Heemskerck: Kolos Rhodský (ručne kolorovaná rytina zo série Sedem divov sveta, 16.st.)

P. Galle podľa M. van Heemskercka: Kolos Solis (16.-17.st.)

J. B. Fischer von Erlach, J. U. Kraus: Rhodský kolos (lept, 1730)

tzv. **Kolos z Barletty** - posledná známa *statuárna podobizeň* zobrazujúca zrejme byzantského cisára Markianosa (396-457) v pancieri (*neskoroantické umenie*)

kolosálne sochy -

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Colossal_statues

kolosálny poriadok - vysoký poriadok

Koloseum/Flaviov amfiteáter - *amfiteáter* v *Ríme* pre 50 tisíc divákov, určený pre *gladiátorské hry*, *pantomímu* a *naumachie*; zbudovaný počas vlády Flaviovcov r. 69-96; *eliptický* pôdorys s dvojitou *ochodzou*, otvorenými *arkádami*; pomenovanie podľa kolosálnej *Nerovej sochy*; pozri *bula 2.*; *amfiteáter* v *Al Djem*; *rímska architektúra*; *Konštantínov oblúk*; *traventin/sintr*

Diskovery: stavba vybudovaná na mieste jazera pri Nerovom zlatom paláci v *Ríme*, postavenom ako veľa cisárových stavieb po požiari *Ríma*; samotná stavba *amfiteátra* mala byť príležitosťou zabudnúť alebo dištancovať sa od cisára Nera známeho nehanebnými výstrelkami; amfiteáter bol pomenovaný podľa niekdajšej kolosálnej sochy cisára Nera pri jazierku; stavbu začal budovať cisár *Vespasianus*, keď mal už 60 rokov a samotná stavba mala byť ďalším naj: v najväčšej ríši, v najväčšom meste, najväčšia stavba; mala stačiť pre 70 tisíc divákov; bola postavená z pol milióna ton pevného *travertínu* a z 150 tisíc ton *mramoru*; na stavbe sa použil aj nový materiál *betón* (*opus cementicium, emplekton*), do ktorého sa pridávala vulkanická drvina *pucolán*; pri stavbe sa použilo aj *murivo z pálených tehál*; roku 79 boli vystavané už dve poschodia; napriek tomu sa cisár *Vespasianus* konca stavby nedožil; inauguračné hry v ešte nie celkom dokončenom amfiteátri boli až v období vlády jeho syna *Tita*; vstupenky na predstavenie boli z kostí s vyznačeným vchodom do príslušného sektoru hľadiska, aby umožnili orientáciu v zložitom komplexe stavby; stavba bola vyzdobená bronzovými sochami hrdinov, mala kanály na odpadovú vodu; sedadla divákov boli v hierarchickom poriadku: čím bližšie k pódiu, tým vyššie postavený divák (cisár, senátori a kňazky mali sedadlá v prvom rade); na tretí deň po inaugurácii sa konala alegorická námorná bitka (*naumachia*); k tomu bola do ohradeného javiska potrubím privedená voda z blízkeho *akvaduktu*; voda siahala až do výšky 1m a pre zvýšenie pôžitku boli do nej vypustené aj *krokodíly*; ďalší cisár *Domitian* Koloseum dostaval; v trojposchodovom podzemí dal vybudovať chodby, výťahy a

klietky pre divú zver, čomu bola obetovaná naumachia; v Koloseu sa nachádzalo 32 výťahov pre divú zver, ovládanými ľudskou silou *otrokov*; na samom hornom poschodí sa nachádzalo *balárium* - baldachýn z *hodvábu* so zlatými hviezdami; *hry* v *cirku* mali svoje zaužívané poradie; ako prvé nastupovali *bitky gladiátorov s divými zvieratami*; pre *gladiátorské hry* boli dovážané do *Ríma* samé exotické zvieratá (aj *krokodily*, *pštrosy* apod.); táto časť hier mala svoj pôvod v etruských *mystériách*, v obetovaní zvierat na počesť bohov (pozri *ľudi funebres*); Rimania túto časť hier vyvinuli a zdokonalili v dômyselné „umenie zabíjať“; druhým číslom hier bola verejná *poprava* zločincov (spočiatku aj „zradných“ *kresťanov*); najčastejším spôsobom popravy bolo *ukrižovanie* (preto na raných vyobrazeniach smrti *Ježiša Krista* zločincov nenachádzame tento potupný spôsob smrti), ďalej *upaľovanie* obetí na kríži a smrť roztrhaním divými zvieratami (*levy*, *medvede*, *leopardy* a ď.); tretím číslom bolo „divadelné“ zabíjanie podľa nejakého mytologického scenára výjavu; štvrtým a najdôležitejším číslom, vyvrcholením, boli *gladiátorské hry*; do cirku viedla priamo z gladiátorskej školy chodba vyúsťujúca na javisko, zakončená *branou života/porta sana vivaria*; Koloseum bolo zničené po 2000 rokov svojej existencie počas *zemetrasení*; postupne s upevňujúcimi sa kresťanstvom stratili gladiátorské hry na počesť rímskych cisárov svoj význam a zabíjanie bolo v rozpore s kresťanskou *morálkou*; Koloseum využilo 42 cisárov; jednými z najnákladnejších hier boli tie, ktoré organizoval cisár Titus a na ktorých bolo zabitých 5 tisíc divých zvierat); v období úpadku *Rímskej ríše* bola stavba rabovaná; v 1.st. kresťanskí panovníci používali jej stavebný materiál; dodnes sa zachovala tretina stavby; svoju smrť tu našli *Ignác Bohonosec*, *Ignác Antiochijský*

Divy sveta (Ikar): Koloseum sa nachádza v centre Ríma na východnom konci Via dei Fiori Imperial; od svojho otvorenia je jednou z najdôležitejších pozoruhodností Ríma; *amfiteáter* bol zriadený na dne umelého jazera, ktoré patrilo k nákladnému komplexu Zlatého domu (Domus aurea), ktorý dal vybudovať cisár *Nero*; symbolika stavebného štýlu bola premyslená, mala vyznačiť koniec jedného dekadentného stavebného obdobia; od 8.st. amfiteáter pomenovaný ako Koloseum, podľa Nerovej sochy, ktorá stála v bezprostrednej blízkosti; *Vespasian* ju nechcel zničiť, ale dal vymeniť hlavu a pomenovať sochu po *Apolónovi*; roku 80 dal Vespasiánov nástupca *Titus* zasvätiť Flaviov amfiteáter ceremoniálom, pri ktorom bolo predvedených 5 tisíc zvierat

M. van Heemskerck: Autoportrét s Koloseom v Ríme (1553)

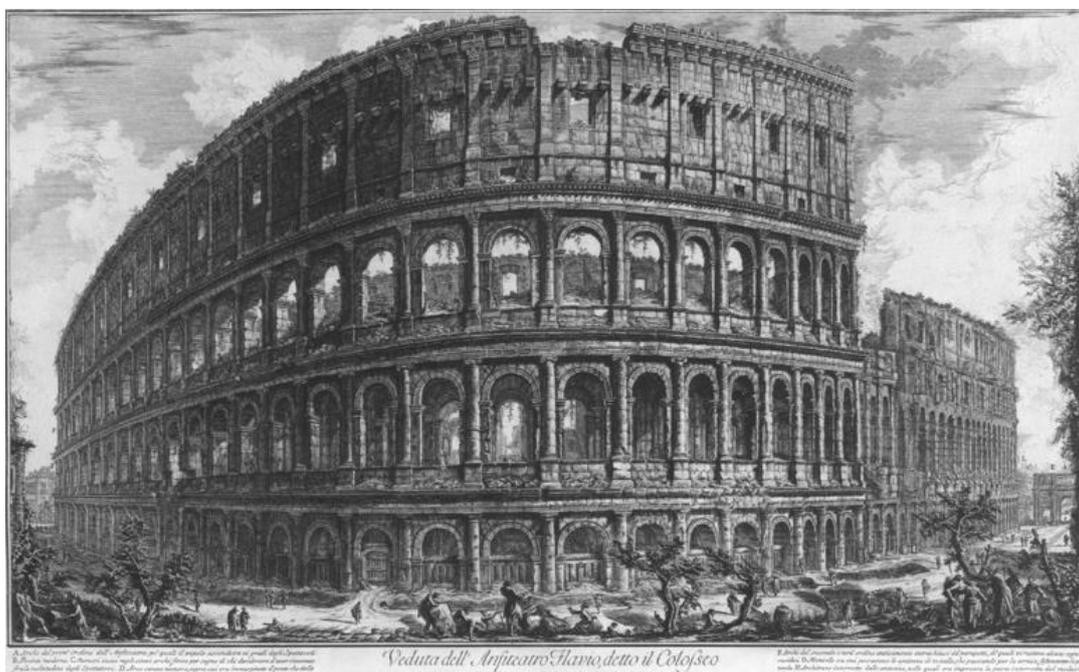
P. Galle podľa M. van Heemskercka: Rímsky amfiteáter (16.-17.st.)

P. Galle podľa M. van Heemskercka: Zrúcanina amfiteátru Vespaziána (rytina, 1571)

P. J. Saenredam: Koloseum v Ríme (17.st.)

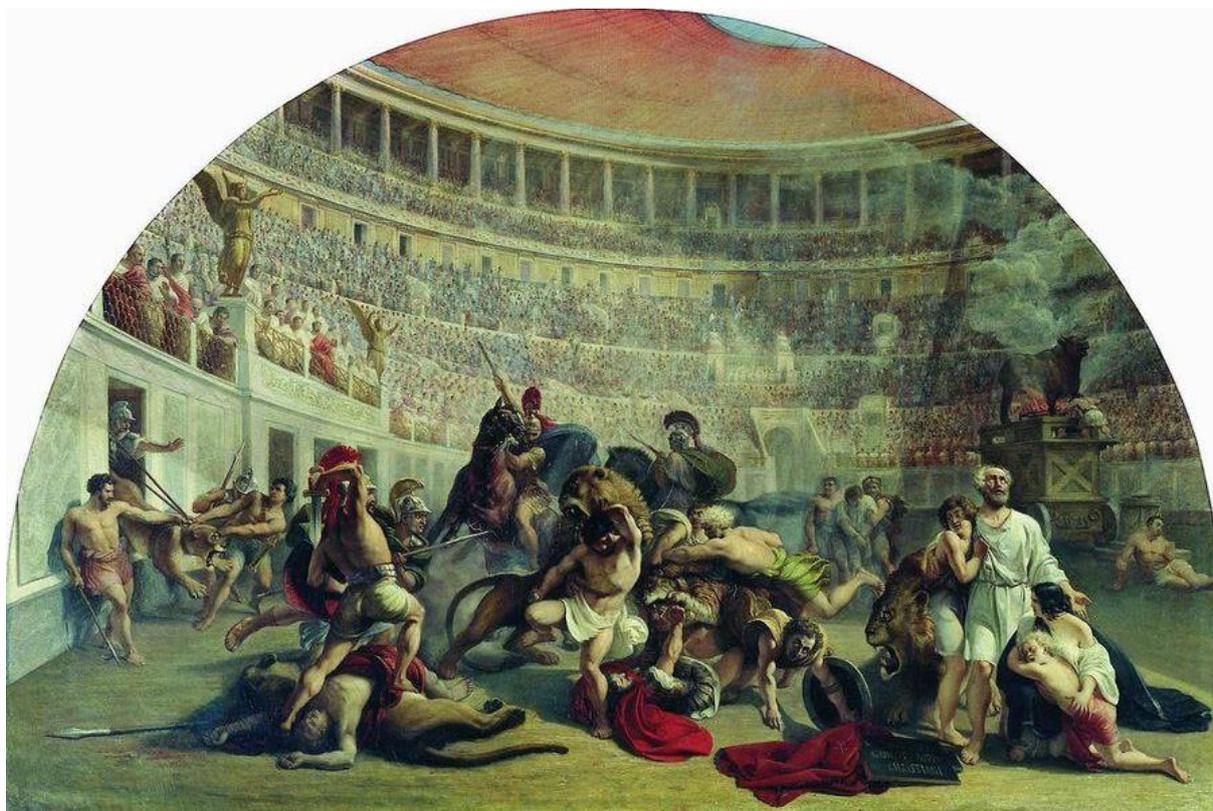
G. B. Piranesi: Koloseum (1757)

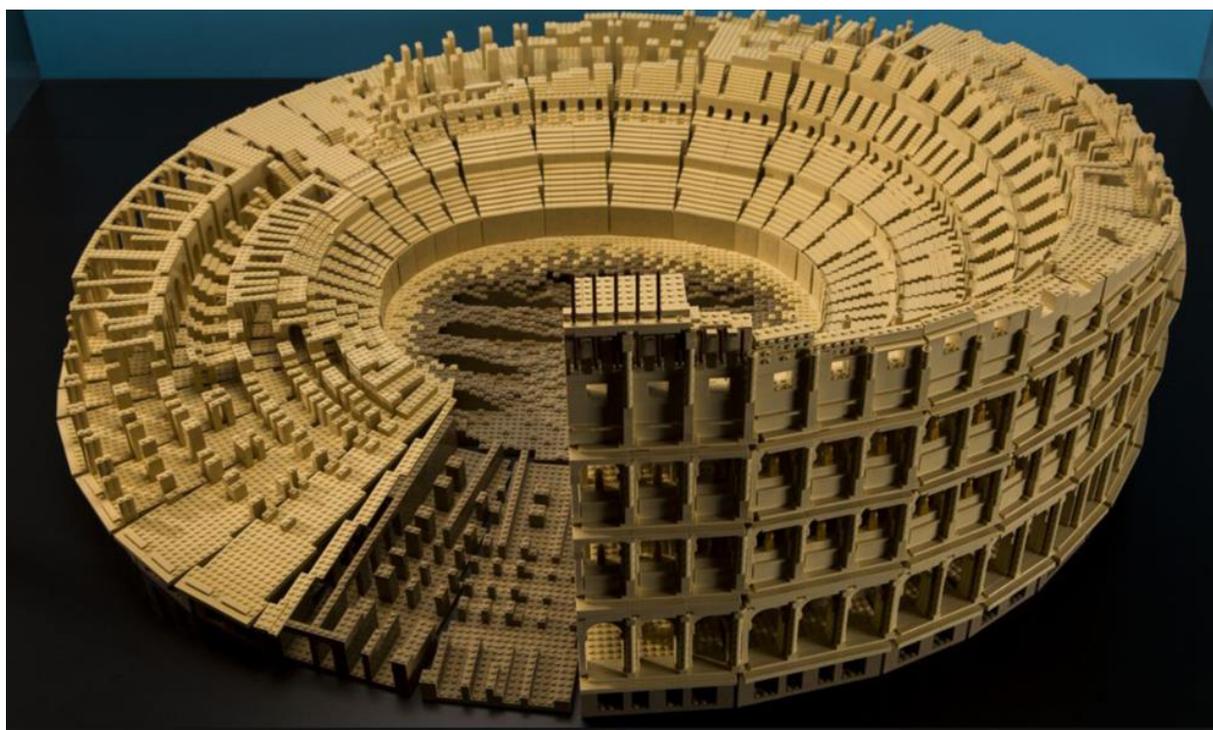
G. P. Pannini: Staroveké rímske ruiny (capriccio, 1750)

W. Turner: Rím, Koloseum

A. T. Markov: Eustach Placidus v Koloseu (1836)

Nedatované: Koloseum (lego)

kolotypia - svetlotlač

koloušek - český výraz pre *jelenča*, *jeleniatko*

kolová hradba - palisáda

kolovrat - pozri *obdobia života* (Heinz-Mohr); *vreteno kolovratu*; *pradenie*

https://en.wikipedia.org/wiki/Spinning_wheel

G. ter Borch II: Žena pradúca vlnu (pendant, 1652-1653)

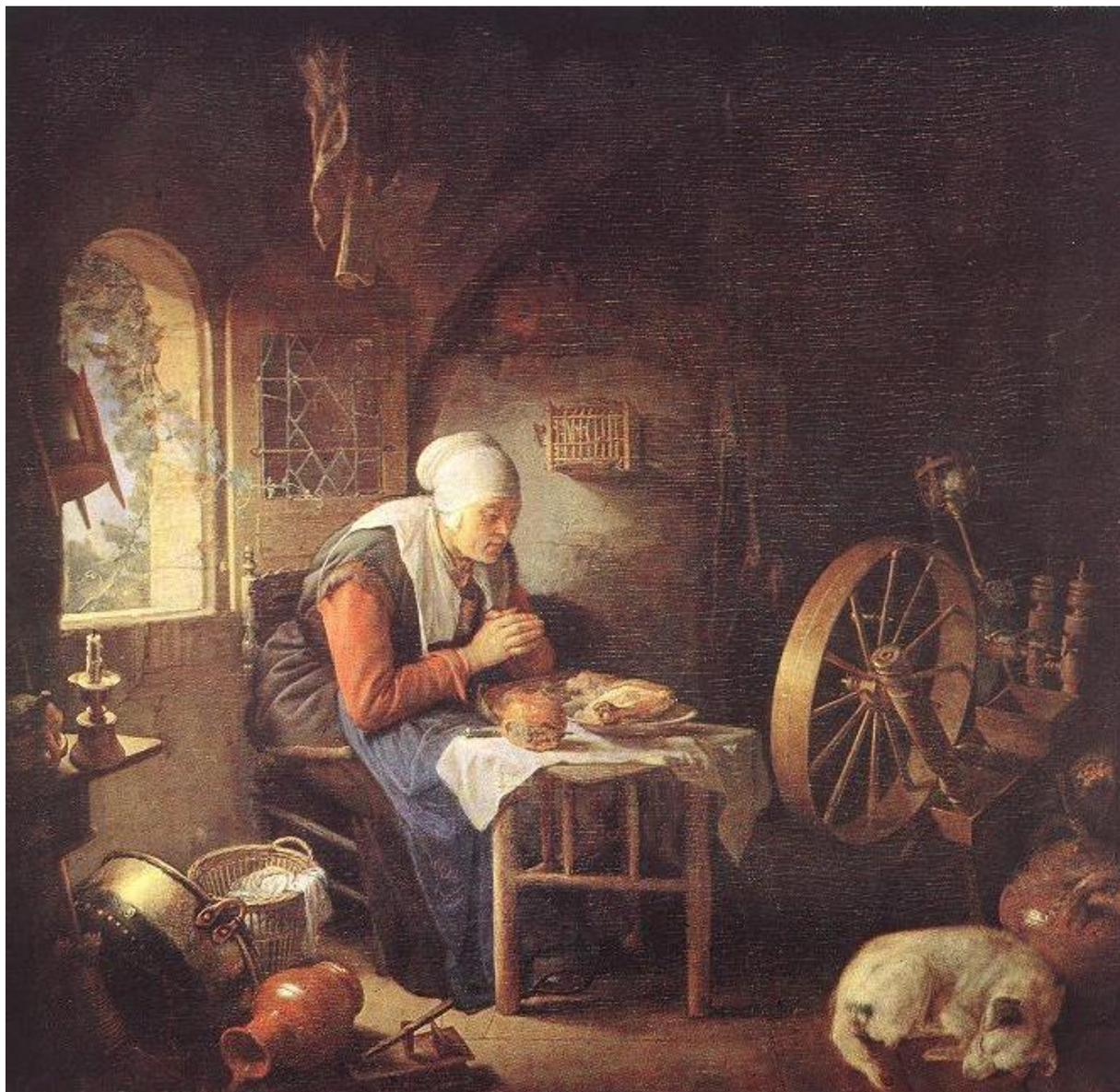
G. Dou: Staršia žena pri okne s kolovratom jediaca kašu (17.st.)

G. Dou: Čítanie biblie (1645)

D. Velázquez: Las Hilanderas. Príbeh Arachné (detail, 1657)

G. Dou: Modlitba (17.st.)

L. E. Lambert: Šéf (19.st.)

A. L. Jessen: Stará žena pri kolovrátku (1866)

C. Reichert: Mačiatka na kolovrátku (19.-20.st.)

A. Anker: Domáca úloha (1883)

A. Kubínyi: Priadka (1901-1925)
E. Rákoši: Pri kolovrátku

V. van Gogh: Kolovrat (1885)

V. Rutkay-Nedecký: Priadka

W. Crane: Šípková Ruženka a čarodejnica (ilustrácia, 19.st.)

kolový plot - pozri *palisáda*

koltra - *opona, prikrývka, záves*; v *stredoveku* prenosná závesná dekoratívna *textília* rôzneho spracovania aj proveniencie (*tapiséria, koberec*)

Kolumbán - (†615); lat. Columbanus; írsky misionár známy zakladaním množstva kláštorov v rámci franského a lombardského kráľovstva; je pripomínaný ako kľúčová postava v írsko-škótskej misionárskej činnosti v rannej stredovekej Európe; je jedným z prvých identifikovateľných hisperolatinských autorov (hisperolatínčina predstavovala zvláštny variant písanej latinčiny v 6.-10.st. v Írsku, používaný mníchmi); pozri *diviak (Biedermann), kresťanskí svätci*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Columbanus>

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Columbanus (Norimberská kronika, 1440-1514)

kolumbárium - z lat. columba – „holub/holubica“

-staroveké *veže* pre holubov, ktoré boli s staroveku (*Babylonia, Asýria*) symbolom najvyššieho božstva; rímske holubníky stavané v podzemných priestoroch; boli určené pre chov holubov na obeti, ale aj na mäso a trus ako hnojivo; rímske columbaria mali tvar malých výklenkov v stenách, radoch nad sebou; vtáctvo malo možnosť vyletieť a vrátiť sa späť; po nich pomenované aj rímske pohrebiská (pozri hrobka) na kostrové pozostatky; mali podobný tvar výklenku; moderné kolumbária sú pohrebiskami na *urny*; v súčasnej dobe sú kolumbária často súčasťou krematórií; pozri *architektúra rímska*

-podzemná alebo polopodzemná *pohrebná komora* rímskych pohrebných bratstiev, prepustencov a *otrokov*; kolumbária zakladané cisármi alebo bohatými občanmi; názov odvodený z predstavy, že *duša* zosnulého sa mení na *holubicu* a vzlietne na *nebo*; umiestená v *katakombách*; obsahuje výklenky s *nikami* podobnými holubníku s popolom *mŕtveho* (z 1.-2.st.pr.Kr.), do ktorých sa ukladali *urny*; kolumbária často obkladané *štukou*, doskami s nápismi, zdobené *freskami*; používané od ranokresťanských čias po dnešok; pozri *hrob komorový*; *komora pohrebná: krypta prstencová*

http://translate.googleusercontent.com/translate_c?depth=1&hl=sk&prev=/search%3Fq%3DOakland%2BColumbarium%26espv%3D210%26es_sm%3D93&rurl=translate.google.sk&sl=en&u=http://www.flickr.com/photos/kellymanningphotography/2584546219/in/photostream/&usg=ALkJrhZ_KTAsyQBtemybGovUMD6HZbBNw
<http://en.wikipedia.org/wiki/Columbarium>
<http://en.wikipedia.org/wiki/User:Ronnlund/conts>
http://translate.google.sk/translate?hl=sk&sl=en&u=http://en.wikipedia.org/wiki/Columbarium&prev=/search%3Fq%3Dcolumbarium%26espv%3D210%26es_sm%3D93

Etruské kolumbárium (Blera, Taliansko)

Oaklandské kolumbárium (1910, USA)

kolumbijskí sochári - pozri *F. Botero*

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Categoria:Escultors>

Kolumbovo vajce - zdanlivo zložitý problém ako postaviť vajce na špičku; Kolumbus problém vyriešil tým, že špičku vajca naklepol; porovnaj *Gordický uzol*

Kolumbus - pozri *Panna Mária navigátorov*

<https://www.google.sk/search?q=columbus+in+painting&espv=2&biw=1841&bih=995&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjBkdusitvJAhWFWxOKHT3ECb4QsAQIMA>

https://www.google.sk/search?q=columbus+in+painting&espv=2&biw=1841&bih=995&tbn=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjBkdusitvJAhWFWxOKHT3ECb4QsAQIMA#tbn=isch&tbs=rimg%3ACXS64Cs5F9vIjjiFHobXWm165wXFLbg0eLHRygYgcB0kQlyAZpx8oKVxgEbWipf22LCIPXUxqLYiFpQzs-jwKfodCyoSCYUehtdabXrnEfeJ_1WxXESDCKhIJBcUtuDR4sdER1vzJZnxNoTUqEgliBiBwHSRCXBFqEu-hVMgrQioSCYBmnHygpXGAEWsx3nIAXjpkKhIJRtaKl_1bYsKURJFX4Y0PPkMQqEgk9dTGoTiIWIBFPIw0btJFaAyoSCTOz6PCR-h0LEUNCqhDVNfLs&q=columbus%20in%20painting&imgrc=m2rK9jvwghLpfM%3A

http://expositions.bnf.fr/marine/grand/por_328.htm

T. de Bry: Krištof Kolumbus dáva zbohom španielskym panovníkom Isabelle Kastílskej a Ferdinandovi Aragonskému (rytina zo spisu *Grands Voyages, America pars quarta*, 1592)

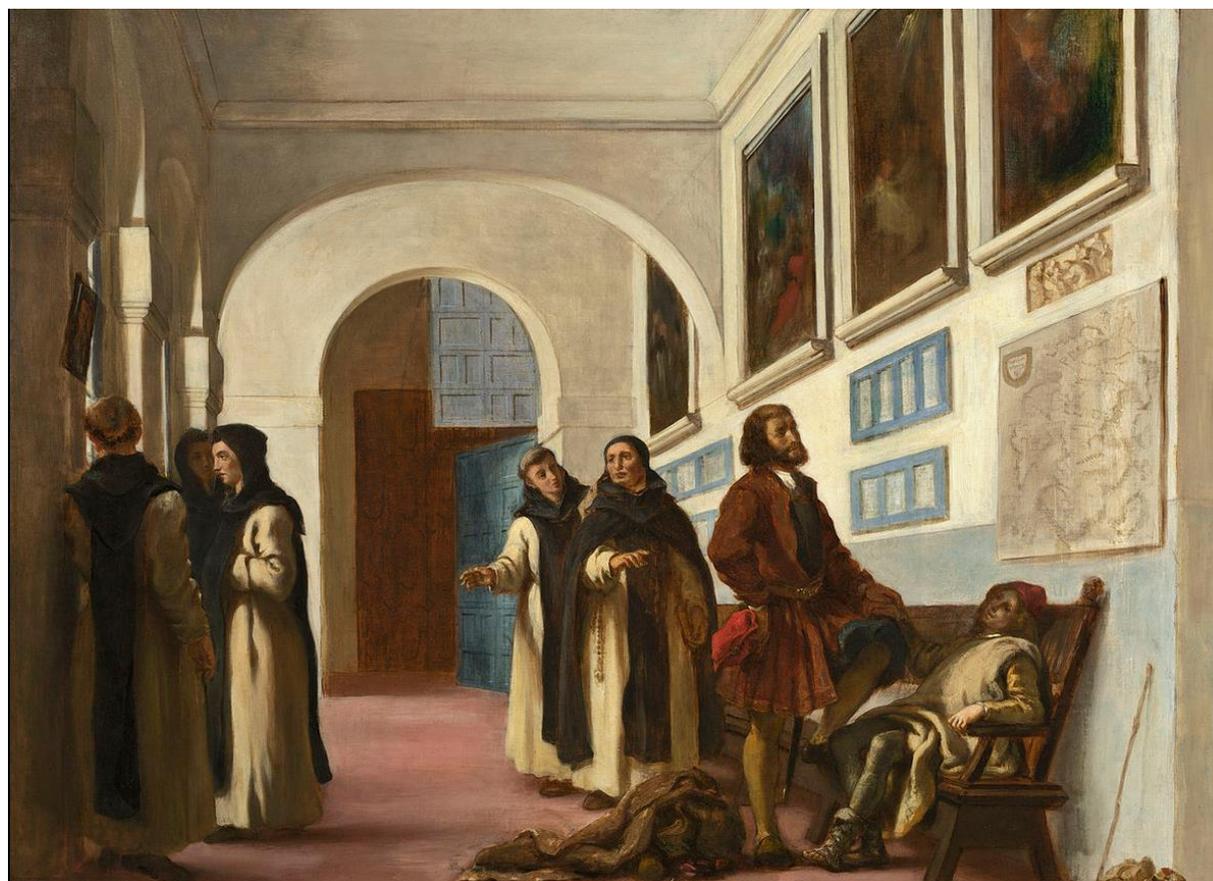
T. de Bry: Kolumbus, objaviteľ Nového sveta (rytina, 1594)

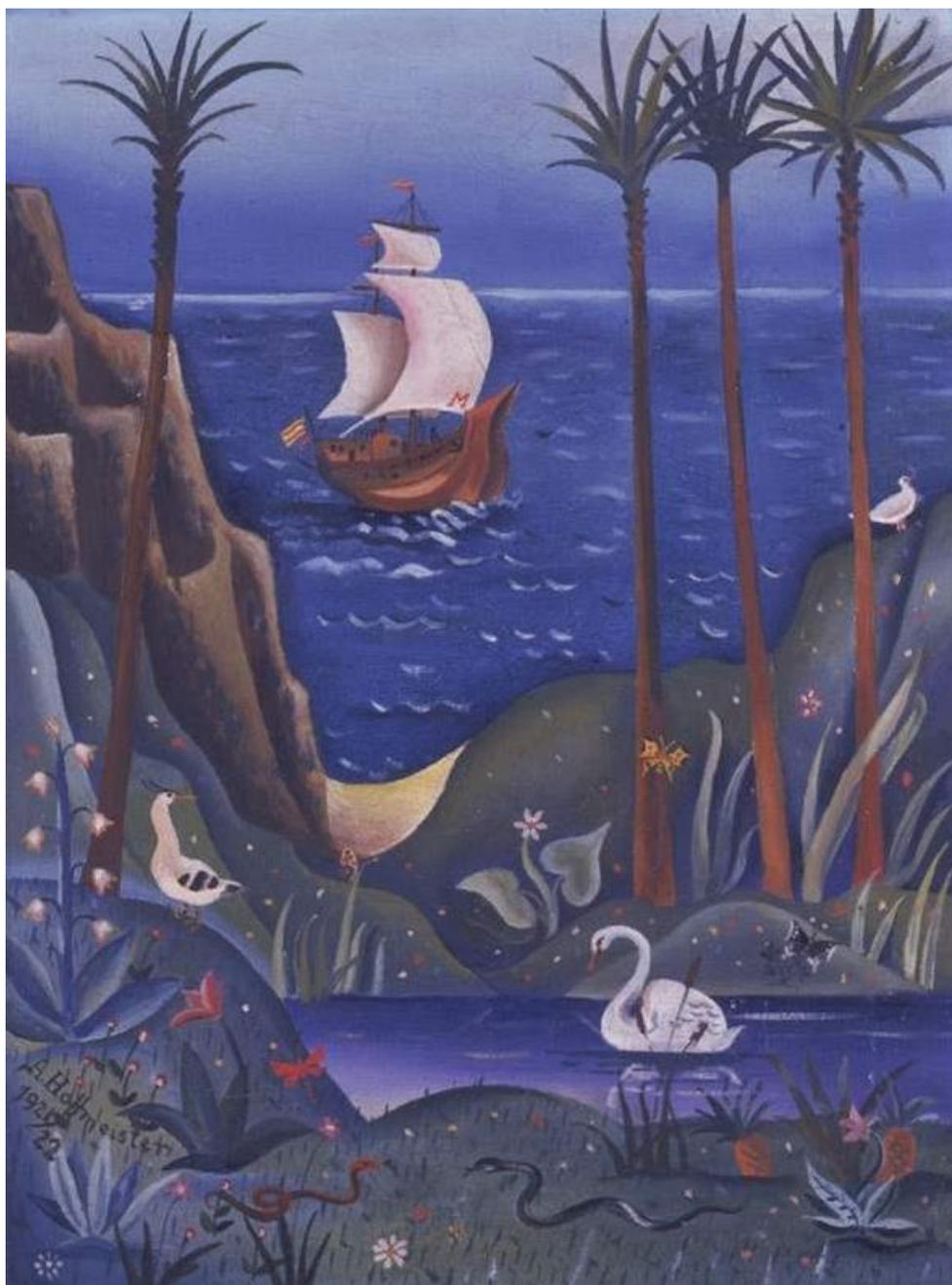
J. Vanderlyn: Pristátie Columba (1842-1847)

J.-N. Robert-Fleury: Návrat Kolumba (1892)

E. Delacroix: Kolumbus a jeho syn v La Rábida (1838)

A. Hoffmeister: Kolumbova loď (1922)

kôl - v heraldike pás v šírke dvakrát polného heraldického štítu vo zvislom členení; pozri kolík, prút, heraldské figúry; štítové pole

kôl posvätný - posvätné koly